

Odstraňovanie vedľajších živočíšnych produktov v spaľovacom zariadení na farme Domafala - Jesenské

**Zámer činnosti podľa zákona NR SR č. 24/2006 Z.z.
o posudzovaní vplyvov na životné prostredie**

NAVRHOVATEĽ: Agroland Ipeľ, s.r.o.
Ipeľský Sokolec

SPRACOVATEĽ ZÁMERU: ENVIROSAN spol. s r.o.
Slovenská Ľupča

Obsah

I.	Základné údaje o navrhovateľovi	5
1.	Názov	5
2.	Identifikačné číslo	5
3.	Sídlo	5
4.	Meno, priezvisko, adresa, telefónne číslo a iné kontaktné údaje oprávneného zástupcu obstarávateľa	5
5.	Meno, priezvisko, adresa, telefónne číslo a iné kontaktné údaje kontaktnej osoby, od ktorej možno dostať relevantné informácie o navrhovanej činnosti a miesto na konzultácie.	5
II.	Základné údaje o navrhovanej činnosti	6
1.	Názov	6
2.	Účel	6
3.	Užívateľ	6
4.	Charakter navrhovanej činnosti (nová činnosť, zmena činnosti a ukončenie činnosti)	6
5.	Umiestenie navrhovanej činnosti (kraj, okres, obec, katastrálne územie, parcelné číslo)	7
6.	Prehľadná situácia umiestenia navrhovanej činnosti (mierka 1 : 50 000)	7
7.	Termín začatia a skončenia výstavby a prevádzky navrhovanej činnosti	8
8.	Opis technického a technologického riešenia	8
9.	Zdôvodnenie potreby navrhovanej činnosti v danej lokalite (jej pozitíva a negatíva)	13
10.	Celkové náklady (orientačné)	13
11.	Dotknutá obec	13
12.	Dotknutý samosprávny kraj	13
13.	Dotknuté orgány	13
14.	Povoľujúci orgán	13
15.	Rezortný orgán	13
16.	Druh požadovaného povolenia navrhovanej činnosti podľa osobitých predpisov	14
17.	Vyjadrenie o predpokladaných vplyvoch navrhovanej činnosti presahujúcich štátne hranice	14
III.	Základné informácie o súčasnom stave životného prostredia dotknutého územia	15
1.	Charakteristika prírodného prostredia	15
2.	Krajina, krajinný obraz, stabilita, ochrana, scenéria	19
3.	Obyvateľstvo, jeho aktivity, infraštruktúra, kultúrohistorické hodnoty územia	21
4.	Súčasný stav kvality životného prostredia vrátane zdravia	24
IV.	Základné údaje o predpokladaných vplyvoch navrhovanej činnosti na životné prostredie vrátane zdravia a o možnostiach opatrení na ich zmiernenie	28
1.	Požiadavky na vstupy (napr. záber lesných pozemkov a pôdy, spotreba vody, ostatné surovinné a energetické zdroje, dopravná a iná infraštruktúra, nároky na pracovné sily, iné nároky)	28
2.	Údaje o výstupoch (napr. zdroje znečistenia ovzdušia, odpadové vody, iné odpady, zdroje hluku, vibrácií, žiarenia, tepla a zápachu, iné očakávané vplyvy, napríklad vyvolané investície)	30
3.	Údaje o predpokladaných priamych a nepriamych vplyvoch na životné prostredie	35

4.	Hodnotenie zdravotných rizík	37
5.	Údaje o predpokladaných vplyvoch navrhovanej činnosti na biodiverzitu a chránené územia	37
6.	Posúdenie očakávaných vplyvov z hľadiska ich významnosti a časového priebehu pôsobenia	38
7.	Predpokladané vplyvy presahujúce štátne hranice	40
8.	Vyvolané súvislosti, ktoré môžu spôsobiť vplyvy s prihliadnutím na súčasný stav životného prostredia v dotknutom území.....	40
9.	Ďalšie možné riziká spojené s realizáciou navrhovanej činnosti.....	40
10.	Opatrenia na zmiernenie nepriaznivých vplyvov jednotlivých variantov navrhovanej činnosti na životné prostredie	41
11.	Posúdenie očakávaného vývoja územia, ak by sa navrhovaná činnosť nerealizovala	41
12.	Posúdenie súladu navrhovanej činnosti s platnou územnoplánovacou dokumentáciou a ďalšími relevantnými strategickými dokumentmi.	41
13.	Ďalší postup hodnotenia vplyvov s uvedením najzávažnejších okruhov problémov.....	41
V.	Porovnanie variantov navrhovanej činnosti a návrh optimálneho variantu s prihliadnutím na vplyvy na životné prostredie (vrátane porovnania s nulovým variantom)	42
1.	Tvorba súboru kritérií a určenie ich dôležitosti na výber optimálneho variantu.....	42
2.	Výber optimálneho variantu alebo stanovenie poradia vhodnosti pre posudzované varianty	42
3.	Zdôvodnenie návrhu optimálneho variantu	43
VI.	Mapová a iná obrazová dokumentácia.....	44
VII.	Doplňujúce informácie k zámeru.....	44
1.	Zoznam textovej a grafickej dokumentácie, ktorá sa vypracovala pre zámer a zoznam hlavných použitých materiálov.....	44
2.	Zoznam vyjadrení a stanovísk vyžiadaných k navrhovanej činnosti pred vypracovaním zámeru.	44
3.	Ďalšie doplňujúce informácie o doterajšom postupe prípravy navrhovanej činnosti a posudzovaní jej predpokladaných vplyvov na životné prostredie.	45
VIII.	Miesto a dátum vypracovania zámeru	46
IX.	Potvrdenie správnosti údajov	46
1.	Spracovatelia zámeru.....	46
2.	Potvrdenie správnosti údajov podpisom (pečiatkou) spracovateľa zámeru a podpisom (pečiatkou) oprávneného zástupcu navrhovateľa.	46

I. ZÁKLADNÉ ÚDAJE O NAVRHOVATEĽOVI

1. Názov

Agroland Ipeľ, s.r.o.

2. Identifikačné číslo

36 680 231

3. Sídlo

Ipeľský Sokolec 360

935 75

4. Meno, priezvisko, adresa, telefónne číslo a iné kontaktné údaje oprávneného zástupcu obstarávateľa

Peter Munk Laursen, konateľ

Agroland Ipeľ, s.r.o.

Ipeľský Sokolec 360

935 75

Tel.: +421/36 77 87 420

pml@pigagro.sk.

5. Meno, priezvisko, adresa, telefónne číslo a iné kontaktné údaje kontaktnej osoby, od ktorej možno dostať relevantné informácie o navrhovanej činnosti a miesto na konzultácie.

Eva Uhráková - Sales & Enviro manager

PIGAGRO, s.r.o.

Ipeľský Sokolec 360

935 75

Tel.: +421/918/660 641

eu@pigagro.sk.

II. ZÁKLADNÉ ÚDAJE O NAVRHOVANEJ ČINNOSTI

1. Názov

Odstraňovanie vedľajších živočíšnych produktov v spaľovacom zariadení na farme Domafala - Jesenské

2. Účel

Účelom navrhovanej činnosti je bezpečné odstraňovanie uhynutých zvierat z vlastného chovu na farme Domafala – Jesenské v spaľovacej peci určenej na spaľovanie zvierat, ktorých zber a odstraňovanie nepodliehajú osobitným požiadavkám z hľadiska prevencie nákaz. Spaľovacia pec je typové zariadenie Waste spectrum Ltd., UK.

Prevádzkovateľ farmy plánuje zavedenie tohto spôsobu odstraňovania uhynutých zvierat – ošípaných z dôvodu minimalizácie prenosu afrického moru ošípaných z okolia na farmu. Pri doterajšom spôsobe odstraňovania uhynutých zvierat - ošípaných na farmu prichádzajú vozidlá externého prevádzkovateľa kafilérie, čím sa zvyšuje riziko prenosu nákazy – vírusu afrického moru na častiach vozidla.

3. Užívateľ

Agroland Ipeľ, s.r.o., 935 75 Ipeľský Sokolec 360

4. Charakter navrhovanej činnosti (nová činnosť, zmena činnosti a ukončenie činnosti)

V zmysle zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov navrhovaná činnosť „Odstraňovanie uhynutých zvierat v spaľovacej peci na farme prasníc Domafala - Jesenské “ podľa prílohy č. 8 zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov do kapitoly:

11. Poľnohospodárska a lesná výroba,

položka č. 5. Kafilérne a veterinárne asanačné ústavy, pre ktoré sa požaduje zisťovacie konanie pre zariadenia s kapacitou do 10t/deň.

5. Umiestenie navrhovanej činnosti (kraj, okres, obec, katastrálne územie, parcelné číslo)

Kraj: Banskobystrický

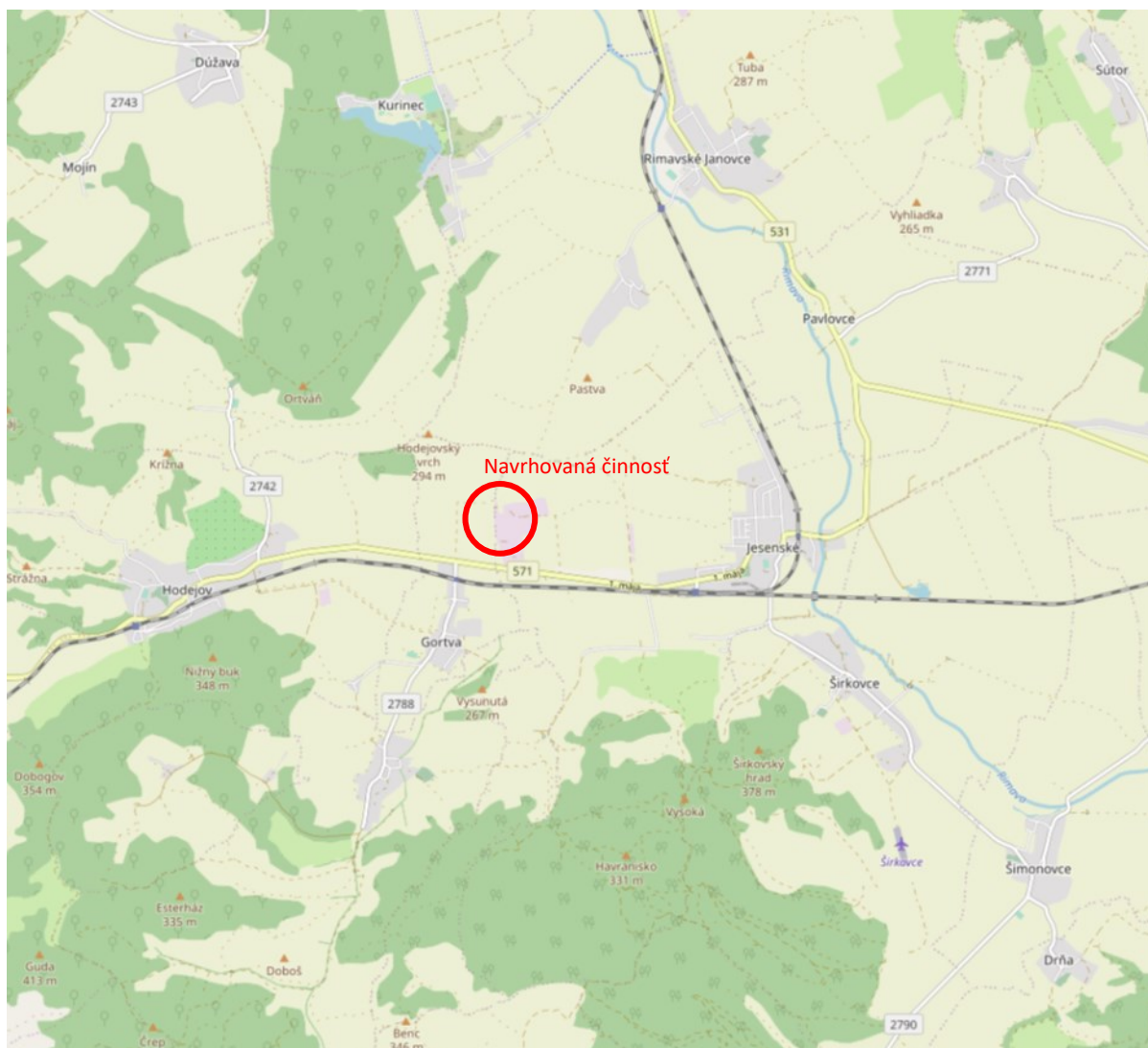
Okres: Rimavská Sobota

Obec: Jesenské

Katastrálne územie: Jesenské

Parcela: 3228

6. Prehľadná situácia umiestnenia navrhovanej činnosti (mierka 1 : 50 000)

7. Termín začatia a skončenia výstavby a prevádzky navrhovanej činnosti

Výstavba začne v roku 2022, prevádzka začne v roku 2022 na dobu neurčitú.

8. Opis technického a technologického riešenia

Navrhovaná činnosť je predkladaná v dvoch technologických variantoch

Variant 1: Pec Hurikan 300

Variant 2: Pec Vulkan 1750 HB

Obe zariadenia sú typové spaľovacie pece od výrobcu Waste Spectrum Ltd, UK.

Umiestnenie:

Spaľovacia pec bude v oboch variantoch osadená v areáli farmy ošípaných Domafala Jesenské na parcele KN C č. 3228 k.ú. Jesenské. Zariadenie bude umiestnené na betónovej platni s rozmermi maximálne cca 8 x 8 m v samostatnom prestrešenom prístavku z ocelevej konštrukcie, otvoreného z troch strán (Príloha 2).

Prístup bude zabezpečený existujúcimi vnútroareálovými komunikáciami.

Technológia

Prevádzka zariadenia podlieha podmienkam v zmysle nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1069/2009, ktorým sa ustanovujú zdravotné predpisy týkajúce sa vedľajších živočíšnych produktov a odvodených produktov určených na ľudskú spotrebu, ktorým sa vykonáva smernica Rady 97/78/ES, pokiaľ ide o určité vzorky a predmety vyňaté spod povinnosti veterinárnych kontrol na hraniciach podľa danej smernice a nariadenia Komisie (EÚ) č. 142/2011 z 25. februára 2011, ktorým sa vykonáva nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1069/2009 (ďalej len "nariadenie (EÚ) č. 142/2011").

Príloha III nariadenia (EÚ) č. 142/2011 špecifikuje podmienky na odstraňovanie a zhodnocovanie Prevádzkovateľa spaľovní a spoluspaľovní uvedených v článku 6 ods. 1 písm. b) tohto nariadenia zabezpečujú, že sú splnené tieto hygienické podmienky v zariadeniach, ktoré patria pod ich kontrolu:

a) Vedľajšie živočíšne produkty a odvodené produkty sa musia odstrániť čo najskôr po ich dovezení do zariadenia v súlade s podmienkami stanovenými príslušným orgánom. Do odstránenia sa riadne skladujú, v súlade s podmienkami stanovenými príslušným orgánom.

b) S cieľom predchádzať rizikám kontaminácie musia zariadenia disponovať vhodnými mechanizmami čistenia a dezinfekcie nádob/ kontajnerov a vozidiel, predovšetkým vo vyhradenom areáli, z ktorého sa odstraňuje odpadová voda v súlade s právnymi predpismi Únie.

c) Zariadenia sa musia nachádzať na dobre odvodnenej spevnenej ploche. d) Zariadenia musia mať vhodné mechanizmy na ochranu proti škodcom, napr. hmyzu, hlodavcom a vtákom. Na daný účel sa musí vykonávať zdokumentovaný program kontroly škodcov.

e) Zamestnanci musia mať k dispozícii primerané zariadenia na osobnú hygienu, ako napríklad toalety, prezliekarne a umývadlá, ak je to nutné s cieľom zabrániť rizikám kontaminácie.

f) Pre všetky časti priestorov musia byť určené a doložené postupy čistenia. Pre čistenie musia byť poskytnuté vhodné zariadenia a čistiace prostriedky.

g) Hygienická kontrola musí zahŕňať pravidelné inšpekcie prostredia a vybavenia. Plány a výsledky inšpekcií musia byť zdokumentované a uchovávané aspoň počas dvoch rokov.

2. Prevádzkovateľ spaľovne alebo spoluspaľovne prijíma všetky potrebné preventívne opatrenia týkajúce sa príjmu vedľajších živočíšnych produktov alebo odvodených produktov, aby zabránil, pokiaľ to je možné, priamym rizikám pre zdravie ľudí alebo zvierat, alebo ich obmedzil.

3. Zvieratá nesmú mať prístup do zariadení, k vedľajším živočíšnym produktom a odvodeným produktom čakajúcim na spálenie alebo spoluspálenie, ani k popolu, ktorý vznikol spálením alebo spoluspálením vedľajších živočíšnych produktov.

4. Ak sa spaľovňa alebo spoluspaľovňa nachádza v areáli chovu dobytka: a) medzi zariadením na spaľovanie alebo spoluspaľovanie a dobytkom a krmivom pre dobytok a miestom jeho ustajnenia musí existovať dokonalá fyzická bariéra a v prípade potreby aj oplotenie; b) zariadenia musia slúžiť výlučne na prevádzku spaľovne a nesmú byť používané inde v chove, prípadne musia byť pred takýmto použitím vyčistené a vydezinfikované; c) zamestnanci pracujúci v zariadení sa musia pred manipuláciou s dobytkom alebo krmivom pre dobytok prezliecť a prezuť.

5. Vedľajšie živočíšne produkty a odvodené produkty, ktoré čakajú na spálenie alebo spoluspálenie, rovnako ako popol sa musia skladovať v uzatvorených, správne označených a v prípade potreby nepriepustných kontajneroch.

6. Neúplne spálené vedľajšie živočíšne produkty musia byť opätovne spálené alebo inak odstránené, nie však na schválenú podzemnú skládku, v súlade s článkami 12, 13 a 14 nariadenia (ES) č. 1069/2009.

Technológia spaľovania je pri oboch technologických variantoch rovnaká, zariadenia sa odlišujú v technických parametroch (výkon, rozmery, objem vsádzky a pod.) Zdrojom tepla bude v oboch variantoch spaľovanie motorovej nafty.

Zariadenie Hurikan 300 a Volkan 1750 HB sa skladá z dvoch prepojených komôr. Prvá je hlavná komora, do ktorej sa vkladá spaľovaný materiál, vedľajšie živočíšne produkty. Plynné látky prúdia z tejto hlavnej komory do vedľajšej komory, kde dochádza k ich spáleniu.

Primárna komora má tri vlastné horáky s ventilátormi. Sekundárna komora má jeden horák. To zaisťuje, že je dosiahnutá vysoká teplota s malým príivodom paliva.

Na spaľovacej peci je umiestnený kontrolný panel, ktorý poskytuje užívateľovi údaje a informácie a zaisťuje, že teplota plynov v sekundárnej komore sa udržiava minimálne na teplote 850°C.

V hlavnej komore je plameň namierený smerom k odpadu na rebrovanie a plameň jedného horáku je namierený na dno zariadenia. Do spaľovaného materiálu sa rýchlo vypáli diera. Plameň a plyny uvoľnené zo spaľovaného materiálu sa rýchlo miešajú so sekundárnym vzduchom, ktorý vnika cez sekundárne vzduchové otvory. Horúce plyny vzniknuté spálením vedľajších živočíšnych produktov a vzduch sa potom zmiešajú v búrlivom turbulentnom víre a pri vysokej teplote sa spoločne spália. Táto turbulencia a vysoká teplota znamenajú, že celý spaľovaný materiál je dokonale prehorený a emisie sú obmedzené.

Ako odchádzajú plyny z oblasti intenzívneho horenia blízko horákov, dochádza k postupnému horeniu spaľovaného materiálu. Postup prednej časti plameňa zaručuje, že zhuk spaľovaného materiálu postupne vstupuje do plameňa.

Zmes spaľovaného materiálu umožňuje horenie, ktorého produktom je dym s nízkymi emisiami, preto, že náplň nehorí ako jeden celok. Postupu prednej časti plameňa cez spaľovaný materiál napomáha tiež použitie izolácie v ohňovzdornej výmurovke, ktorá so zvyšujúcou teplotou silne vyžaruje (odráža) teplo. To spôsobuje, že sa masa spaľovaného materiálu v prednej časti plameňa ohreje ešte pred zapálením.

Horák v sekundárnej komore obmedzuje nepriaznivé emisie uhľovodíkov a drobných častí, ktoré sa nespálili v prvej komore, a inak by sa vyskytli v dyme. Teplota v sekundárnej komore spáli aj všetky zapáchajúce látky. Zo sekundárnej spaľovacej komory spaliny odchádzajú cez nerezový komín do ovzdušia.

Z konštrukčného hľadiska je vlastné teleso zariadenia Hurikan 300 tvorené vnútornou nádobou zo žiaruvzdornej výmurovky, medzivrstvou tepelnej izolácie a vonkajším plášťom. Vedľajšie živočíšne produkty sa plnia do vychladnutej pece cez manipulačný otvor. Po naplnení a uzatvorení plniaceho otvoru sa najskôr pomocným horákom vyhreje sekundárna komora na požadovanú teplotu min. 850 °C (trvanie približne 10 - 60 min., teplota sa nastavuje na programátore a môže byť aj vyššia), potom automatická regulácia zapáli hlavné horáky, čím sa začne proces ohrievania a spaľovania. Spaľovanie trvá podľa veľkosti resp. kapacity pece a hmotnosti náplne asi 2 hodiny a končí sa automatickým odstavením prívodu paliva najskôr do hlavných horákov v primárnej komore a po približne 3 hodinách za stáleho chodu ventilátora aj do pomocného horáka v sekundárnej komore. Následne sa pec chladí za chodu vzduchového ventilátora asi 6 hodín, po vychladení sa z pece vyberú tuhé rezíduá spaľovania (sterilný popol), ktorého množstvo predstavuje obvykle 2 až 3% hmotnosti vsádzky. S rezíduami spaľovania (popolom) sa nakladá v zmysle nariadenia Komisie (EÚ) č. 142/2011 z 25. februára 2011, ktorým sa vykonáva nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1069/2009.

Vzhľadom na prevádzkovanie horáka v sekundárnej komore v priebehu celého spaľovacieho cyklu nie je predpoklad výskytu žiadnych výrazne odlišných nábehových alebo dobehových stavov spojených so zvýšenou tvorbou emisií znečisťujúcich látok. Riadiaci program pece zabezpečuje požadovanú teplotu 850 °C v priebehu celého spaľovacieho cyklu a určitú dobu aj po jeho skončení (minimálne 3 hodiny). Takýmto spôsobom je zabezpečené, že všetky odpadové plyny prejdú dopaľovaním, dokonale sa rozložia a odvedú do rozptylového komína.

Na dne pece odporúča výrobca trvalo udržiavať vrstvu popola (rezíduí spaľovania) 70 až 100 mm, ktorý pôsobí ako sorbent uvoľňovaného tuku, čím sa predlžuje čas jeho expozície pri vysokej teplote a jeho termický rozklad a súčasne sa zabráni vytekaniu z pece.

Veľkokapacitná spaľovacia pec Hurikan 300 a Volkan 1750 HB má certifikát pre spaľovne biologického odpadu a spĺňa požiadavky na spaľovne a spoločné spaľovne, pre ktoré neplatí Smernica 76/2000/ES o spaľovaní odpadov. Požiadavky na takéto zariadenia ustanovuje Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1069/2009 z 21. októbra 2009, ktorým sa ustanovujú zdravotné predpisy týkajúce sa vedľajších živočíšnych produktov a odvodených produktov neurčených na ľudskú spotrebu.

Preprava rezíduí spaľovania bude v zmysle požiadaviek legislatívy na vedľajšie živočíšne produkty. Popol (rezíduá spaľovania) môže byť využívaný k hnojeniu pôdy. Každé spaľovanie bude evidované a dokladované.

Horáky pece treba pri každom desiatom spaľovaní vyčistiť príp. opotrebované súčiastky vymeniť. Výmenu je možné vykonávať, keď je prístroj studený a ventilátory nie sú zapnuté.

Výsledky emisných meraní na obdobných zariadeniach autorizovanou organizáciou preukázali, že emisie znečisťujúcich látok boli veľmi nízke a dosahovali len zlomky povolených emisných limitov, preto sa nepredpokladá závažný negatívny vplyv z hľadiska znečistenia ovzdušia týmito látkami. Sekundárne spaľovanie bolo navrhnuté a vyrobené tak, že zabezpečuje maximálnu ochranu úniku emisií do ovzdušia.

V oboch komorách uvedených spaľovacích zariadení zabezpečené automatické snímanie teploty v aktuálnom čase a jej následné zaznamenávanie tak, aby bolo zdokumentované dosiahnutie požadovanej teploty, a bolo ho možné preukázať minimálne 2 roky.

Technické parametre

Technické parametre Hurikan 300

Rýchlosť spaľovania	300 kg/h
Spôsob nakladania	zvrchu
Statické prevádzkové rozmery (D x Š x V)	4,6 x 2,8 x 4,8 m
Externá statická výška	4820 mm vrátane komína
Externá statická výška	2734 mm bez komína
Hmotnosť	9,1 t
Veľkosť betónovej podložky min. (D x Š)	7,0 x 6,0 m
Spotreba paliva – Nafta	17 – 23 l/h počas hlavného horenia
Otváranie nakladacích dverí (Š x V)	1305 * 1880 mm
Veľkosť komory (D x Š x V)	1,3 x 1,9 x (1,5 – 2,2) m
Skutočný objem spaľovacej komory	3,54 m ³
Objem materiálu	2,13 m ³
Komín - priemer	540 mm
Počet hlavných horákov	3
Počet sekundárnych horákov	1
Výkon horáka	390 kW
Elektrická spotreba	0,9 kW

Technické parametre Vulkan 1750 HB

Rýchlosť spaľovania	100 kg/h
Spôsob nakladania	zvrchu
Statické prevádzkové rozmery (D x Š x V)	4,6 x 3,7 x 3,4 m
Externá statická výška	3431 mm vrátane komína
Externá statická výška	2777 mm bez komína
Hmotnosť	6,2 t
Veľkosť betónovej podložky min. (D x Š)	6,6 x 5,7 m
Spotreba paliva – Nafta	23 – 32 l/h počas hlavného horenia
Otváranie nakladacích dverí (Š x V)	2164 x 1764 mm
Veľkosť komory (D x Š x V)	1,8 x 2,2 x 1,1 m
Skutočný objem komory	3,73 m ³
Objem spaľovaného materiálu	1,8 m ³
Nosnosť komory	1000 kg
Komín - priemer	350 mm
Počet hlavných horákov	2
Počet sekundárnych horákov	1
Výkon horáka	538 kW
Elektrická spotreba	1,2 kW

9. Zdôvodnenie potreby navrhovanej činnosti v danej lokalite (jej pozitíva a negatíva)

Prevádzkovateľ farmy plánuje zavedenie odstraňovania uhynutých zvierat – ošípaných v spaľovacej peci priamo na farme z dôvodu minimalizácie prenosu afrického moru ošípaných z okolia na farmu. Pri doterajšom spôsobe likvidácie tiel uhynutých zvierat – ošípaných na farmu prichádzajú vozidlá externého prevádzkovateľa kafilérie, čím sa zvyšuje riziko prenosu nákazy na častiach vozidla – predovšetkým vírusu afrického moru.

Navrhovateľ zavedením spaľovania uhynutých zvierat – ošípaných zavádza opatrenie dôležité z hľadiska prevencie preniknutia nákazy afrického moru ošípaných na farmu.

Navrhovaná činnosť zníži intenzitu dopravy súvisiacej s doterajším spôsobom odstraňovania uhynutých zvierat – ošípaných na externej kafilérii (Mojšova Lúčka okr. Žilina)

10. Celkové náklady (orientačné)

200.000 EUR

11. Dotknutá obec

Obec Jesenské

12. Dotknutý samosprávny kraj

Banskobystrický samosprávny kraj

13. Dotknuté orgány

Okresný úrad Rimavská Sobota, odbor starostlivosti o životné prostredie
Okresný úrad Rimavská Sobota, odbor civilnej ochrany a krízového riadenia
Okresný úrad Rimavská Sobota, pozemkový a lesný odbor
Regionálna veterinárna a potravinová správa Rimavská Sobota
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Banskej Bystrici
Okresné riaditeľstvo Hasičského a záchranného zboru v Rimavskej Sobote

14. Povoľujúci orgán

Príslušný úrad miestnej samosprávy – Mesto Rimavská sobota
Okresný úrad životného prostredia Rimavská Sobota
Regionálna veterinárna a potravinová správa Rimavská Sobota

15. Rezortný orgán

16. Druh požadovaného povolenia navrhovanej činnosti podľa osobitých predpisov

Stavebné povolenie vydané Obcou Jesenské

Súhlas príslušného orgánu ochrany ovzdušia na prevádzkovanie zdroja znečisťovania ovzdušia

Rozhodnutie orgánu veterinárnej správy – Regionálnej veterinárnej a potravinovej správy Rimavská Sobota

17. Vyjadrenie o predpokladaných vplyvoch navrhovanej činnosti presahujúcich štátne hranice

S prihliadnutím na charakter činnosti a situovanie areálu, sa nepredpokladá vplyv navrhovanej činnosti presahujúce štátne hranice.

III. ZÁKLADNÉ INFORMÁCIE O SÚČASNOM STAVE ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA DOTKNUTÉHO ÚZEMIA

1. Charakteristika prírodného prostredia

1.1. Geomorfologické pomery

Geomorfologické pomery dotknutého územia sú výsledkom endogénnych a exogénnych geomorfologických procesov. Na súčasnej konfigurácii terénu sa podieľala najmä rieka Slaná prostredníctvom fluválnej erózie a akumulácie. V súčasnosti je najvýraznejším činiteľom ovplyvňujúcim geomorfologické pomery ľudská činnosť. Územie je podľa regionálneho geomorfologického členenia Západných Karpát (Mazúr, E., Lukniš, M., in Atlas krajiny SR, 2002), zaradené do Alpsko-Himalájskej sústavy, podsústavy Karpaty, provincie Západné Karpaty, subprovincie Vnútorne Západné Karpaty, oblasti Lúčensko - košická zníženina. Konkrétne sa nachádza v celku Juhoslovenská kotlina, v podcelku Rimavská kotlina v časti Gemerské terasy pred severným úpäťm Cerovej vrchoviny. Dotknuté územie je umiestnené na terase Gortvy. Je prevažne rovinatého charakteru s miernym sklonom na juh. Primárne ide o mladú fluválnu rovinu vytvorenú postupnou subsidenciou územia sprevádzanou akumulácnou činnosťou rieky. Súčasná morfológia záujmového územia je výsledkom antropogénnych úprav územia. Dominantným typom reliéfu na dotknutom území je antropogénny reliéf, nakoľko pri výstavbe posudzovaného areálu bolo potrebné zmeniť, nie však radikálnym spôsobom, jeho pôvodné formy. Priemerná sklonovitosť terénu v rámci areálu dosahuje 0-10°. Dotknutá lokalita sa nachádza v nadmorskej výške 193 - 210 m. n. m.

1.2. Geologická stavba a inžinierskogeologické pomery

Predmetné územie z geologického hľadiska leží v regionálnom celku vnútrohorských paniev a kotlín, konkrétne v Juhoslovenskej panve. Juhoslovenská panva sa rozprestiera v povodí Slanej a dolného toku Ipľa. medzi Šahami a Tornaľou. Zo severu je ohraničená Krupinskou planinou a Slovenským rudohorím, z východu Slovenským krasom, z juhu pohorím Bukk, Matra a Bórcsóny (Novohradské vrchy). Teda na území Slovenska sa rozprestiera len jej severná časť, ktorá zahŕňa Ipeľskú, Lučenskú a Rimavskú kotlinu. Nemá charakter jednotnej panvy a od Podunajskej a Východoslovenskej panvy sa líši tým, že od konca tortónu bola súšou. Na geologickej stavbe širšieho okolia skúmaného územia sa podieľajú horniny paleogénu, neogénu a kvartéru. Južne a juhozápadne od dotknutého územia sa vyskytujú aj neovulkanity cerovej bazaltovej formácie pliocénneho až spodnopleistocénneho veku.

Terciér je na baze zastúpený prevažne detritickými vápencami, zlepenkami, vápnitými pieskovecami a brekciami, siltami a slieňmi a slienitými ílmi vrchnopaleogénneho veku až spodnomiocénneho veku. Tieto sedimenty sú pestré sfarbené, od modrosivej až sivej farby v nezvetranom stave až po sivožltú až žltohnedú farbu so zátekmi hydroxidov železa a mangánu v zóne zvetrávania.

Kvartér je zastúpený hlavne fluválnymi sedimentmi, menej eluválnymi, deluviálnymi a eolickými sedimentmi. Najrozšírenejšie sú fluválne sedimenty Gortvy, Rimavy, Slanej a jej prítokov. Eróznou a akumulácnou činnosťou bol vytvorený systém riečnych terás. Sú budované zvetranými zahmlinenými štrkami s polohami piesku, ílovitými hlinami, pieskami, nevytriedeným štrkom, prípadne lokálne aj organickými sedimentmi na mieste starých ramien. Tieto fluválne sedimenty sú prekryté sprašovými hlinami vrchnopleistocénneho až holocénneho veku s hrúbkou 3 - 10 m.

Dotknuté územie sa podľa Inžinierskogeologickej rajonizácie Slovenska (Atlas SR, 2001) nachádza v regióne tektonických depresí, subregióne s neogénnym podkladom na rozhraní rajónov údolných riečnych náplavov (F) a rajónu sprašových sedimentov na riečnych terasách. Na geologickej stavbe hodnoteného územia sa podieľajú hlavne kvartérne sedimenty v ktorých podloží vystupujú sedimenty paleogénu a neogénu. Sedimenty kvartéru sú tvorené hlavne fluválnymi sedimentmi reprezentovanými zle vytriedenými štrkami, ílovitými štrkami a ílovitými pieskami a piesčitými hlinami.

Neogénne a paleogénne sedimenty sú zastúpené hlavne šlírmami, vápnitými siltami, nízko plastickými ílmi a ílovitými pieskmi

1.3. Povrchové vody

Posudzované územie patrí do čiastkového povodia rieky Slaná. Najvýznamnejším vodným tokom v okolí hodnoteného územia je rieka Rimava a rieka Gortva. Gortva je pravostranným prítokom Rimavy na juhu stredného Slovenska. Preteká územím okresu Rimavská Sobota v dĺžke 33 km, je tokom V. rádu. Pramení v Cerovej vrchovine v nadmorskej výške okolo 470 m n. m., priamo na hraniciach s Maďarskom, v blízkosti maďarskej obce Rónabánya.

Rieka Rimava preteká obcou Jesenské vo vzdialenosti približne 3 km smerom na východ o územia navrhovanej činnosti. Potok Gortva tečie južne od farmy, cca 1 km a vlieva sa južne od Jesenského do Rimavy.

Rieka Rimava je najvodnatejšou riekou Gemera, má dlhodobý priemerný prietok $Q = 4,72 \text{ m}^3/\text{s}$ v Rimavskej Sobote. Ústí do riečky Slaná 1 km od hranice s Maďarskom. Veľkosť povodia je $1\,379 \text{ km}^2$. Jej prítoky v strednej a dolnej časti predstavujú zväčša kratšie svahové toky.

Rieka Slaná pramení v Stolických vrchoch a preteká územím okresov Rožňava, Revúca a Rimavská Sobota. Je to významný pravostranný prítok Tisy, má celkovú dĺžku 229,4 km, pričom na našom území je to 110 km. Odvodňuje územie veľké $3\,191 \text{ km}^2$ a jej priemerný prietok dosahuje hodnotu $8,5 \text{ m}^3/\text{s}$ pri Čoltove, resp. $14,5 \text{ m}^3/\text{s}$ pri Lenartovciach. Je tokom III. rádu a priemerná lesnatosť povodia je 40%. Slaná je stredohorským typom rieky s dažďovo-snehovým režimom odtoku. Najvyššie vodnosti sú viazané na obdobie topenia snehov a na letné prívalové zrážky.

Priamo na dotknutej lokalite ani v jej bezprostrednom okolí sa nenachádza žiadna stála vodná plocha. Najbližšou významnou stálou vodnou plochou je až vodná nádrž Kurinec pri Rimavskej Sobote.

1.4. Podzemné vody

Dotknutá lokalita je súčasťou hydrogeologického rajónu 132 - Kvartér Rimavskej kotliny. Pre hydrogeologickú charakteristiku územia majú význam hlavne kvartérne sedimenty. Podzemné vody hodnoteného územia sú viazané predovšetkým na kvartérne aluviálne sedimenty a riečne terasy Rimavy a Slanej. Tieto dosahujú v posudzovanom území hrúbku niekoľkých metrov. Sú tvorené dobre priepustnými piesčitými a hlinitými štrkami. Podložné neogénne íly a paleogénne sliene majú nízku priepustnosť a tým aj veľmi nízky stupeň filtrácie. V hodnotenom území predstavujú izolant, ktorý výrazne ovplyvňuje hladinu podzemnej vody. Úroveň hladiny podzemnej vody sa v dotknutom území pohybuje 4-6 m pod povrchom a sú ovplyvňované hydrologickým režimom rieky. Podzemné vody sú dotované hlavne zrážkami. V záujmovom území sa jedná o podzemné vody s voľnou hladinou, ktoré prúdia v priepustných štrkových vrstvách. Podzemná voda prúdi subhorizontálne, pričom generálny smer prúdenia je na juhovýchod.

Priamo na dotknutej lokalite ani v jej blízkom okolí sa nenachádzajú žiadne pramene a pramenné oblasti ktoré môžu byť ovplyvnené realizáciou zámeru. Najbližšie zdroje minerálnej vody sa nachádzajú v Hodejove a v obciach Číž a Tornaľa.

Vodohospodársky chránené územia a pásma hygienickej ochrany, ktoré môžu byť ovplyvnené realizáciou zámeru sa na dotknutej lokalite ani v jej blízkom okolí nenachádzajú.

1.5. Geodynamické javy

Dotknuté územie je možné charakterizovať z hľadiska geodynamických javov ako stabilné. Exogénne geodynamické javy ako zosuvy, zosuny ani iné gravitačné pohyby horninového prostredia sa vzhľadom na malú sklonitosť terénu hodnoteného územia a jeho antropogénnu povahu prakticky neuplatňujú. Značná obstavanosť dotknutého územia ako aj samotná povaha povrchových vrstiev v hodnotenom území nedávajú predpoklad ani na výraznejšiu vodnú a veternú eróziu.

Z endogénnych geodynamických javov sa vzhľadom na polohu hodnotenej oblasti v rámci juhoslovenskej neogénnej panvy prejavuje mierny tektonický pokles.

1.6. Ložiská nerastných surovín

Priamo v dotknutom území sa nenachádzajú žiadne vyhradené ani nevyhradené ložiská nerastných surovín. V širšom okolí dotknutého územia sa nachádza viacero ložísk štrkov a štrkopieskov viazaných na fluviálne náplavy (Gortva, Hodejov – zastavená ťažba) a ložiská stavebného kameňa zo zastavenou ťažbou (Hodejov – Blhovce I a II).

1.7. Pôdne pomery

Na charakter pôdy vplývajú rôzne prírodné činitele, ako geologický podklad, reliéf, klíma, hydrologické pomery i rastlinstvo. Obec Jesenské sa nachádza v dlhodobosť osídlenom území, kde postupným rozvíjaním poľnohospodárskej činnosti došlo k prenikavým, ale nie zásadným zmenám v pôdnych pomeroch.

Potenciálnymi prirodzenými pôdami, ktoré by sa v hodnotenom území a jeho širšom okolí vyvinuli sú černozeme čiernicové karbonátové, lokálne čiernice černoziemné karbonátové až čiernice glejové karbonátové; zo starých karbonátových fluviálnych sedimentov; fluvizeme glejové z karbonátových a nekarbonátových aluviálnych sedimentov; hnedozeme kultizemné a hnedozeme kultizemné erodované, lokálne modálne z polygenetických hĺn, sprievodné regozeme kultizemné a modálne karbonátové a pararendziny zo stredne ťažkých až ľahších silikátovo-karbonátových terciérnych sedimentov; pseudogleje modálne, kultizemné a luvizemné nasýtené až kyslé zo sprašových hĺn a svahovín; pararendziny a regozeme zo stredne ťažkých až ľahších silikátovo-karbonátových terciérnych sedimentov, sprievodné hnedozeme erodované z polygenetických hĺn a aj čiernice kultizemné, sprievodné čiernice glejové, lokálne modálne.

Ide o pôdy stredne llovito – hlinité až ílovité, slabo skeletnaté, priepustné so strednou retenčnou schopnosťou s vysokým obsahom humusu

Z pôdnych druhov prevládajú pôdy hlinitopiesočné, hlinité, slabo až stredne štrkovité, čo je dané pôdotvorným substrátom, ktorým sú najmä aluviálne hliny a aluviálne štrkopiesky.

1.8. Klíma

Z hľadiska klasifikácie klimatických oblastí podľa Končeka (Atlas krajiny SR, Bratislava, 2001) patrí

dotknutá lokalita do teplej klimatickej oblasti s počtom letných dní nad 50, (okrsok teplý, mierne suchý s chladnou zimou, hodnota indexu zavlaženia $I_z = 0$ až $-20,0$, priemerná januárová teplota pod $-3,0^{\circ}\text{C}$).

1.9. Zrážky

Podľa dlhodobých sledovaní SHMÚ sa priemerné ročné úhrny zrážok v dotknutom území pohybujú na úrovni 550 - 600mm. Priemerné úhrny zrážok v januári sú 20-40mm a v júli 60-80 mm. Prudké lejaky a prietrže mračen v území sú iba zriedkavým javom, pričom výdatné zrážky sa vyskytujú prevažne v letnom období. V zimných mesiacoch sa na dotknutom území vyskytuje snehová prikrývka, v priemere 30-60 dní v roku. Priemerná výška snehovej pokrývky je 9,2 cm (Rimavská Sobota). Priemerný počet dní s nízkou relatívnou vlhkosťou vzduchu (menej ako 40%) je 46.

Ročný chod oblačnosti je charakterizovaný maximom v decembri (78%) a minimom v mesiacoch júl až september (47-52%). Dotknuté územie patrí medzi kotliny nízkeho stupňa a priemerný počet dní s výskytom hmly je 50 -70 pričom najviac hmlistých dní je v decembri a najmenej v júli. Najväčší počet hodín slnečného svitu je v júni, najmenší v decembri. Priemerná oblačnosť dosahuje okolo 60%. Oblasť patrí do územia s vysokou záťažou inverziami, pričom smerom do zastavaného územia inverznosť klesá

1.10. Teplota

Podľa dlhodobých sledovaní SHMÚ je priemerná ročná teplota v dotknutom území $8,8^{\circ}\text{C}$ (Rimavská Sobota). Priemerná mesačná teplota vzduchu v januári je $-3,9^{\circ}\text{C}$, priemerná mesačná teplota v júli je $19,4^{\circ}\text{C}$. Oblasť je charakteristická vysokou amplitúdou teploty vzduchu. Absolútne maximá teploty vzduchu tu dosahujú 38°C a absolútne minimá teploty vzduchu klesajú až na -34°C . Bezmrázové

obdobie trvá 120-140 dní. Obdobie s priemernou dennou teplotou vzduchu pod 0 °C je 60 dní. Počet letných dní v roku je 60-70.

1.11. Veternosť

Umiestnenie dotknutej lokality v otvorenom prostredí juhoslovenskej kotliny ovplyvňuje klimatické charakteristiky územia a to hlavne cirkulačné pomery. Na základe sledovania dlhodobých základných charakteristík prúdenia vetrov v dotknutom území možno konštatovať, že prevládajúcim je západné a východné prúdenie vetra. Priemerná rýchlosť prúdenia vzduchu dosahuje 3,8 m.s-1. Bezvetrie je v priemere 40 dní v roku. Územie má vzhľadom na svoju polohu vhodné veterné podmienky na rozptyl škodlivých látok v ovzduší. Na druhej strane je veternosť príčinou prašnosti a spôsobuje škody na rastlinnej produkcii a má vplyv aj na ochladzovanie stavebných objektov.

1.12. Chránené územia

Dotknutá lokalita nepodlieha zvláštnemu režimu ochrany prírody. Na voľné plochy areálu sa vzťahuje základný 1. stupeň ochrany v zmysle zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov. Dotknuté územie ani blízke okolie nie je zasiahnuté či už maloplošnými alebo veľkoplošnými prvkami ochrany prírody a krajiny ani ich ochrannými pásmami. Hodnotené územie sa nenachádza ani v citlivých a zraniteľných oblastiach podľa Nariadenia vlády SR č. 617/2004 Z.z..

1.13. Veľkoplošné chránené územia

CHKO Cerová vrchovina leží na juhu Slovenska pri hraniciach s Maďarskom. Rozkladá sa na území geomorfologického celku Cerová vrchovina v okresoch Lučenec a Rimavská Sobota. Zo západu do nej zasahuje Ipeľská kotlina a z východu Rimavská kotlina. Čo sa týka pohorí, zo západu je ohraničená Krupinskou planinou, zo severozápadu Javorím a zo severu Stolickými vrchmi. Územie zahŕňa v rámci Matransko-slanskej oblasti veľkú časť oddielu Hajnáčska vrchovina, juhovýchodný výbežok oddielu Fiľakovská brázda a strednú časť oddielu Petrovská vrchovina. Jej najsevernejšia hranica leží asi 2,5 km JZ od dotknutého územia.

1.14. Maloplošné chránené územia

- Prírodná rezervácia Ťahan - jedná sa o komplex lesných biotopov dubovo-hrabových a zmiešaných dubových lesov, s výskytom črievičníka papučkového (*Cypripedium calceolus*), kosatca dvojfarebného (*Iris variegata*) a iných druhov z čeľade vstavačovitých (*Orchideaceae*).
- Prírodná rezervácia Kurinecká Dubina - dvoj etážový porast v hornej etáži s výše tristo ročnými dubmi letnými, ktoré v súčasnosti plnia predovšetkým hniezdnu funkciu pre dutinové druhy vtáctva.
- Chránený areál Martinovská nádrž - umelá vodná nádrž, biotop pre hniezdenie vodného vtáctva, ktoré sa vyznačuje veľkou rozmanitosťou druhov najmä zúbkozobcov, potápkovitých, kačicovitých, chriašteľovitých druhov, ale aj spevaco, bahniakov a dravcov.

V dotknutom území ani v jeho blízkom okolí sa žiadne maloplošné chránené územie nevyskytuje.

1.15. Natura 2000

V širšom okolí sa nachádza chránené vtáčie územie SKCHVU003 Cerová vrchovina a Rimavská kotlina ktorého hranica je vzdialená asi 300 m od miesta realizácie zámeru. V širšom okolí posudzovanej činnosti sa nachádzajú aj lokality, ktoré boli zaradené medzi územia európskeho významu (SKUEV) a patria aj do Súvislej európskej sústavy chránených území: SKUEV0363 Ťahan, SKUEV0362 Pieskové chrbty, SKUEV0359 Dechtárske vinice a SKUEV 0357 Cerová vrchovina. Všetky lokality sú vzdialené niekoľko kilometrov od miesta realizácie a nie je predpoklad, že by boli realizáciou hodnotenej činnosti nejako ovplyvnené.

Lokalita zaradená do zoznamu Ramsarských lokalít na základe medzinárodného Dohovoru o mokradiach ani maloplošné chránené územia sa v dotknutom území ani jeho okolí nevyskytujú.

1.16. Osobitne chránené druhy rastlín a živočíchov

V dotknutom území nie je evidovaný výskyt lokalít chránených druhov rastlín ani živočíchov.

Chránené stromy Ginko dvojlaločné v Rimavskej Sobote

V dotknutom území ani v jeho blízkom okolí sa žiadny chránený strom nevyskytuje.

1.17. Chránené vodohospodárske územia

Predmetné územie nezasahuje do chránenej vodohospodárskej oblasti. Priamo v dotknutom území sa nenachádza vodohospodársky významné územie. Na územie katastra obce zasahuje pásmo hygienickej ochrany I. stupňa.

2. Krajina, krajinný obraz, stabilita, ochrana, scenéria

2.1. Štruktúra krajiny

Súčasná krajinná štruktúra (druhotná krajinná štruktúra) je tvorená súborom prvkov, ktoré človek ovplyvnil, čiastočne alebo úplne pozmenil, resp. novo vytvoril ako umelé prvky krajiny (Ružička, Ružičková, 1973). Sú charakterizované z fyziognomicko-formačno-ekologického hľadiska. Ich obsahovú náplň určuje funkčná charakteristika (spôsob využitia prvkov), biotická charakteristika prvkov (charakteristika reálnej vegetácie a biotopov), stupeň antropickej premeny (prírode blízke prvky až umelé technické prvky) a formačná charakteristika podľa priestorového usporiadania prvkov, resp. krajinných štruktúr (plocha, línia a bod).

V širšom okolí posudzovanej lokality dominuje poľnohospodárska pôda s vidieckym typom osídlenia. V okolí dotknutého územia sa nachádzajú nasledovné funkčné typy využitia územia: urbanizované plochy - súvislá zástavba (poľnohospodárske a priemyselné objekty, obytné domy, objekty infraštruktúry, ulice, chodníky a iné umelé povrchy), rôzne formy vegetácie a holá pôda, nesúvislá zástavba (rôzne typy obytných domov, dopravné komunikácie a umelé povrchy, ktoré sa striedajú s vegetačnými plochami - záhrady, trávniky, brehovité porasty, ďalej dopravné koridory (cestné komunikácie II.-III. triedy, poľné cesty, elektrovody, produktovody, parkoviská), poľnohospodárska pôda, ostatné plochy.

2.2. Scenéria krajiny

Na formovaní krajinskej scenérie hodnoteného územia sa z prírodných prvkov najvýraznejšie podieľa rovinatý, mierne zvlnený terén Juhoslovenskej kotliny a svahy Cerovej vrchoviny s nesúvislými lesnými porastmi a brehová vegetácia popri toku Gortvy. Z antropogénnych prvkov sa na formovaní krajinskej scenérie najviac podieľa sídelný útvar Domafala (časť obce Jesenské), cestné komunikácie a typická poľnohospodárska krajina. V najbližšej scenérii dotknutého územia sa prejavujú aj antropogénne aj prírodné prvky scenérie krajiny. Scenérii dominujú otvorené plochy monokultúrneho poľnohospodárstva s trasami elektrického vedenia popri cestnej komunikácii. V pozadí je scenéria krajiny tvorená nivou Gortvy, vidieckou krajinou a svahmi Cerovej vrchoviny. Z vertikálnych dominant v tomto smere dominujú hlavne stĺpy elektrického vedenia líniová vegetácia popri ceste. Realizácia hodnoteného zámeru nebude mať vzhľadom na svoju povahu, hmotové dispozície a umiestnenie v existujúcom poľnohospodárskom dvore negatívny vplyv na súčasnú scenériu krajiny. Záujmové územie investora je poľnohospodársky areál, ktorý je dlhodobo využívaný pre činnosti charakteristické pre poľnohospodársku živočíšnu výrobu. Širšie okolie záujmového územia je možné hodnotiť ako typickú poľnohospodársky využívanú krajinu. Stavba bude znamenať (tak isto ako aj každá iná stavba) zásah do krajinného rázu, avšak vzhľadom na umiestnenie posudzovanej činnosti do priestoru poľnohospodárskeho areálu, bude vplyv tohto zásahu minimálny. Kontakt zámeru s obytňou zástavbou

obce pohľadovo územie nezhodnotí vzhľadom na umiestnenie stavby v nadväznosti na jestvujúci poľnohospodársky areál.

2.3. Stabilita krajiny

Územný systém ekologickej stability (ÚSES) predstavuje takú celopriestorovú štruktúru navzájom prepojených ekosystémov, ich zložiek a prvkov, ktorá zabezpečuje rozmanitosť podmienok a foriem života v krajine. Základnými štrukturálnymi elementmi ÚSES sú biocentrá, biokoridory, interakčné prvky a genofondovo významné lokality. Biocentrá - predstavujú ekosystémy alebo skupiny ekosystémov, ktoré vytvárajú trvalé podmienky na rozmnožovanie, úkryt a výživu živých organizmov a na zachovanie a prirodzený vývoj ich spoločenstiev. Biokoridory - predstavujú priestorovo prepojený súbor ekosystémov, ktoré spájajú biocentrá a umožňujú migráciu a výmenu genetických informácií živých organizmov a ich spoločenstiev, na ktoré priestorovo nadväzujú interakčné prvky.

Hodnotená lokalita nezasahuje do siete prvkov a interakčných línií štruktúry ekologickej stability, pričom ÚSES je tvorený predovšetkým systémom biocentier a biokoridorov. Pre územie okresu Rimavská Sobota bol vypracovaný iba regionálny ÚSES okresu Rimavská Sobota (APS-ECOS, s.r.o. Košice, 1994).

2.4. Biocentrá

Za biocentrum považujeme geoeosystém alebo skupinu geosystémov, ktoré vytvárajú trvalé podmienky na rozmnožovanie, úkryt a výživu živých organizmov a na zachovanie a prirodzený vývoj ich spoločenstiev. Ide teda o taký segment krajiny, ktorý svojou veľkosťou a stavom ekologických podmienok umožňuje trvalú existenciu druhov a spoločenstiev jej prirodzeného genofondu.

Nadregionálne biocentrum – Kurinec má výmeru cca 1000 za s jadrom CHN Kurinecká dubina o výmere 6 ha. Jadro biocentra tvorí prírodné spoločenstvo, v pufráčnej (prechodovej) zóne sú nepôvodné blízko prírodné ekosystémy. Niektoré typy ekosystémov existujú len vo fragmentoch.

2.5. Biokoridory

Tvorí priestorovo prepojené súbory geoeosystémov, ktoré spájajú biocentrá a umožňujú migráciu a výmenu genetických informácií živých organizmov a ich spoločenstiev, na ktorých priestorovo nadväzujú interakčné prvky.

- Nadregionálny biokoridor – Cerová vrchovina – Rimavská Sobota – Revúcka vrchovina. Spája nadregionálne biocentrá: Pohanský hrad – Kurinec – Balocké vrchy.
- Regionálny biokoridor – tok rieky Rimavy, tvorí súčasť hydrografickej siete v posudzovanom území so spontánnou obnovou vodných ekosystémov.
- Lokálny biokoridor – tok rieky Gortva, ktorý odvodňuje Cerovú vrchovinu a vteká do Rimavy pri Jesenskom. Lokálne zachované brehové porasty.

Žiadne z uvedených chránených území, biokoridorov a biocentier (prvkov kostry ÚSES), ani ich ochranných pásiem nezasahuje priamo do hodnoteného územia.

3. Obyvateľstvo, jeho aktivity, infraštruktúra, kultúrohistorické hodnoty územia

3.1. Demografické údaje

Z hľadiska vývoja počtu obyvateľov možno konštatovať, že obec Jesenské mala od roku 1991 do roku 2001 pozitívny rast a od roku 2001 má relatívne vyrovnaný počet obyvateľov. Pri sčítaní v roku 1991 mala obec 2150 obyvateľov, v roku 2001 to bolo 2328, v roku 2002 to bolo 2255 a počet obyvateľov k 31.12. 2016 bol 2242, z toho mužov bolo 1113 a žien 1129.

Tab. Vekové skupiny obyvateľov obce Jesenské (statistic.sk)

Obec	veková skupina	1996	2000	2005	2010	2015
Jesenské	0-14	512	477	434	378	368
	15-65	1502	1575	1591	1614	1575
	65 a viac	248	254	262	265	290

Z hľadiska národnostného zloženia v obci dominuje obyvateľstvo maďarskej národnosti (60,23%). Slovenskej národnosti je 32,88% a k obyvateľstvu rómskej národnosti sa hlásilo v roku 2001 6,14% obyvateľov. Iné národnostné skupiny sú v obci zastúpené marginálne (Česká 0,6% a Moravská 0,05%). Z hľadiska náboženského vyznania sú v obci zastúpené hlavne rímskokatolícky veriaci (64,37%), evanjelický veriaci (11,16%) a gréckokatolícky veriaci (0,05%). Bez vyznania bolo 5,77% obyvateľov. Národnostné zloženie a vierovyznanie obyvateľov obce Jesenské podľa SODB 2011

Z hľadiska vzdelania v obci Jesenské prevažuje obyvateľstvo so základným vzdelaním a obyvateľstvo s úplným stredným odborným vzdelaním s maturitou. Relatívne veľkú skupinu tvoria obyvatelia bez školského vzdelania.

3.2. Súčasný zdravotný stav obyvateľstva

Zdravotný stav obyvateľstva je ovplyvňovaný rôznymi faktormi. Medzi hlavné faktory patrí kvalita životného prostredia, ekonomická a sociálna situácia, životný štýl, úroveň zdravotníckej starostlivosti a výživové návyky. Vplyv životného prostredia na zdravotný stav obyvateľstva sa odhaduje na 15 – 20%. Určenie podielu kontaminácie životného prostredia na vývoj zdravotného stavu však nie je jednoduché. Pohoda a kvalita života sú atribúty života človeka, spojené s objektívnymi javmi vonkajšieho prostredia ľudí a zároveň aj so subjektívnymi javmi ich „vnútorného prostredia“, charakterizovaného ich zdravotným stavom a psychikou.

Základným ukazovateľom životných podmienok je stredná dĺžka života. Stredná dĺžka života pri narodení (nádej na dožitie), má stúpajúci trend u oboch pohlaví a dosiahla v roku 2015 u mužov hodnotu 73,03 a u žien 79,73 roka. Z dlhodobého hľadiska má stredná dĺžka života pri narodení pozitívny vývojový trend, avšak v roku 2015 sa hodnoty strednej dĺžky života pri narodení u oboch pohlaví oproti roku 2014 mierne znížili. U mužov sa stredná dĺžka života pri narodení udržala nad hodnotou 73 rokov, u žien opätovne poklesla pod 80 rokov. Oproti roku 2006 bola však stredná dĺžka života pri narodení vyššia u mužov o 2,6 roka a u žien o 1,5 roka. Pokračovalo približovanie strednej dĺžky života mužov a žien, rozdiel v roku 2015 predstavoval 6,7 roka, čo je najnižší rozdiel za posledných 10 rokov. V porovnaní s celoslovenskou úrovňou (73,03 rokov u mužov a 79,73 u žien v roku 2015) je na tom Banskobystrický kraj lepšie v prípade žien ale horšie v prípade mužov (72,36 u mužov a 80,05 u žien v roku 2015). Okres Rimavská Sobota je na tom v porovnaní s celoslovenským priemerom ako aj s Banskobystrickým krajom podstatne horšie ako v prípade mužov, tak aj v prípade žien (muži 70,70 a ženy 78,72 v roku 2015).

Vo všeobecnosti sa uvádza, že prostredie je determinantom zdravia, z ktorého najznámejšiu skupinu tvoria determinanty demografické a biologické (vek, pohlavie, národnosť a iné), socio – ekonomické (životný štýl, vzdelanie, zamestnanie, sociálne kontakty a iné), prostredie (životné a pracovné) a zdravotníctvo. Zdravotný stav obyvateľstva je v rámci základného štatistického sledovania ochorení v SR sledovaný na úrovni krajov. Dotknuté územie patrí do Banskobystrického kraja.

V Banskobystrickom kraji rovnako u mužov ako aj u žien prevládajú choroby obehovej sústavy a z nich najpočetnejšiu skupinu u oboch pohlaví tvorí chronická ischemická choroba srdca. Druhú najpočetnejšiu skupinu príčin úmrtia tvoria u oboch pohlaví nádorové ochorenia. Ďalšími významnými príčinami smrti u oboch pohlaví sú choroby dýchacej a choroby tráviacej sústavy.

3.3. História obce

Obec Jesenské, leží v Stredoslovenskom kraji v Rimavskej kotline, 11 km na JV od Rimavskej Soboty. Prvá písomná zmienka je z roku 1274, kde je obec uvádzaná pod názvom Feled. Postupne sa názov menil v r. 1773 na Feledince, r. 1920 Feled, Veledín, r. 1927 Feledince až do roku 1948, kedy bol zmenený na Jesenské, podľa slovenského básnika a spisovateľa Janka Jesenského. A v maďarskom jazyku sa dodnes používa názov obce „Feled“.

Obec bola vlastníctvom Rátoltyovcov, 15. storočí sa obec spomína ako majetok Felediovcov, v 16. storočí a Lórantffyovcov a po nich patrila viacerým zemanským rodinám. Neskôr patrila gemerskému a následne hajnáčskemu hradnému panstvu.

Veľmi trpela za tureckej okupácie, najmä však v 18. storočí od zemepánskej rodiny Vayovcov, keď podaní úplne schudobneli. Roku 1773 mala 20 usadlostí. Roku 1818 mala 54 domov a 414 obyvateľov. Zaoberali sa poľnohospodárstvom.

Obec za Rakúsko-Uhorskej monarchie mala úradný názov Feled. Po prevrate r. 1918 pomenovaná bola krátky čas na Veledín a Veladín, od r. 1922 Feled a Feledince, od 1.1.1950 Jesenské. Tu bolo asi od konca 19. storočia sídlo okresu prenesené z Rimavskej Seči, ktoré dňom 1.1.1951 bolo zrušené a obec pripojená do okresu Rimavská Sobota.

Od druhej polovice 19. storočia bola sídlom slúžnovského obvodu. Poľnohospodárskou obcou bola aj za 1. ČSR. Trpela nezamestnanosťou. (Roku 1938 – 44 pripojená k Maďarsku). Do roku 1949 obec bola sídlom okresu. Ako okresné sídlo mala 27 dedín a 26 osád.

Počas okupácie tu pôsobila ilegálna skupina odporu. Po oslobodení bol zaznamenaný rozvoj obce. V súpise pamiatok na Slovensku je obec Jesenské vedené ako skupinová cestná dedina. (zdroj: www.jesenske.sk).

3.4. Kultúrne a historické pamiatky a pamätihodnosti

V obci sa nachádza rímskokatolícky Kostol Navštívenia panny Márie. Túto pôvodne barokovú stavbu z roku 1737 niekoľkokrát upravovali. V roku 1825 bola poškodená požiarom. Chrám reformovanej cirkvi, bol v roku 1898 postavený na mieste pôvodného stredovekého kostola v neoklasicistickom štýle. Ďalej sa tu nachádzajú dve zemianske kúrie. Prvá bola postavená na konci 18. storočia v neskorobarokovom slohu. Druhú, klasicistickú kúriu, postavili v polovici 19. storočia, na mieste pôvodného renesančného objektu.

Na cintoríne obce sa nachádzajú drevené stĺpové náhrobníky, zakončené hlavicami so symbolmi života miestnej výroby z prelomu 19. – 20. storočia. Medzi pamiatky novodobej histórie možno zaradiť aj pomník obetiam I. a II. Svetovej vojny. (zdroj: www.jesenske.sk)

3.5. Priemysel a poľnohospodárstvo

Priemyselná štruktúra okresu Rimavská Sobota sa odlišuje od iných regiónov SR, je mnohotvárnejšia, rozdrobená, sú v nej zastúpené mnohé odvetvia - ťažobný, chemický, strojársky, elektrotechnický, konfekčný, obuvnícky priemysel a potravinársky komplex. V okresnom meste sa sústreďuje potravinársky priemysel, elektrotechnický, strojársky a sčasti chemický priemysel. Všetky priemyselné podniky boli v procese transformácie hospodárstva sprivatizované. Najvýznamnejšie podniky v okrese

Rimavská Sobota: YURA ELTEC Corporation Slovakia, s.r.o. - Výroba a predaj káblových zväzkov pre automobily; TAURIS, a.s. - Výroba a spracovanie mäsa a mäsových výrobkov; Cestné a stavebné mechanizmy Tisovec, a.s. - Výroba, predaj a servis stavebných strojov a príslušenstva; EVASPORT, s.r.o. - Výroba turistickej a športovej obuvi a vrchného ošatenia; T - GUM Hnúšťa, s.r.o. - Vývoj, výroba a predaj gumárenských zmesí a výroba produktov z lisovanej technickej gumy.

Poľnohospodárska výroba je na území obce Jesenské zastúpená spol. PIGAGRO s.r.o. Jesenské, V okrese sa dopestujú takmer všetky plodiny vrátane teplomilnejších, teda cukrová repa, pšenica, raž, zelenina, tabak, vinič, lucerna, kukurica.

Lesné hospodárstvo je na riešenom území zastúpené Lesmi SR š.p.. Výmera lesných plôch v okrese Rimavská Sobota 52 924,70 ha, pričom hospodárske lesy tvoria 89,5 %, ochranné lesy 6,4% a lesy osobitného určenia 4,1% z lesného pozemkového fondu. Celková ročná ťažba predstavuje vyše 150 000m³ dreva (www.sazp.sk).

3.6. Doprava

Obec Jesenské sa nachádza v okrese Rimavská Sobota, 12 km južne od okresného mesta. Širšie dopravné vzťahy sú podmienené dopravnými väzbami na okolitú sídelnú štruktúru, najmä na okresné mesto Rimavská Sobota. Základným druhom dopravy je cestná a železničná doprava. Vlastná dopravná poloha riešeného územia je charakterizovaná dopravnou trasou cesty II/571, ktorá prechádza obcou a má pre dopravnú obsluhu obce základný význam, tvorí zároveň križovatku ciest II/571 a II/531.

Hlavné prepravné ťahy v rámci okresu sú realizované východným smerom do Banskej Bystrice, sídla kraja. Ďalšie trasy sú severným smerom do Rimavskej Soboty, západným do mesta Filákov a východným cez obec Rimavská Seč k hraniciam s Maďarskom.

Obec Jesenské je najdôležitejšou železničnou križovatkou južného Gemeru. Prechádzajú ňou železnice II. kategórie: cez Jesenské do Maďarska a III. kategórie Jesenské - Brezno.

3.7. Technická infraštruktúra

Zásobovanie pitnou vodou

Hlavným zdrojom pitnej vody je vodárenská nádrž Klenovec s odporúčaným odberom 290-300 l.s-1 s možnosťou maximálneho odberu 380 l.s-1. Po uvedení do prevádzky VN Málinec ostáva celá kapacita pre okres Rimavská Sobota okrem 20 l.s-1, s ktorými sa udržiava v prevádzke vodovodný prívod do okresu Lučenec. Naopak z VN Málinec bude možné privádzať do okresu Rimavská Sobota 60 l.s-1.

V okrese Rimavská Sobota sa využíva 185 zdrojov podzemných vôd s doporučenou výdatnosťou 125 l.s-1. Napriek tomu možno konštatovať, že územie okresu Rimavská Sobota je chudobné na zdroje podzemných vôd.

Zásobovanie elektrickou energiou

V širšom posudzovanom území je distribučná transformátorovňa v Rimavskej Sobote 400/110 a 110/22 s výkonom 2x250 MVA – tieto zásobujú distribučné transformátorovne 22/0,42kV. Zásobovanie elektrickou energiou je z nadradenej prenosovej sústavy 400kV z uzlov Rimavská Sobota a Moldava a čiastočne z uzla Spišská Nová Ves. Ďalšími zdrojmi sú: vodná elektrárň Dobšiná so zdrojmi 2x14,5MVA a 1x1,4MVA.

Zásobovanie plynom

Odber zemného plynu pre okres Rimavská Sobota je v súčasnosti zabezpečovaný cez dve jestvujúce VVTL-plynoregulačné stanice. Tieto sú prepojené STL rozvodnou sústavou o tlaku PN 0,1 Mpa na zásobovanie odberateľov na území okresu Rimavskej Soboty.

Odvádzanie a čistenie odpadových vôd

Obec Jesenské má od roku 2014 vybudovanú čistiareň odpadových vôd. Čistiareň odpadových vôd Jesenské je vybudovaná na princípe mechanicko-biologického čistenia. Postupne sa na systém kanalizácie pripájajú obyvatelia obce.

Odpady

Nakladanie s odpadmi v obci sa realizuje v zmysle VZN Obce Jesenské. Zber, preprava a zneškodnenie komunálneho odpadu je zmluvne zabezpečené prostredníctvom oprávnenej organizácie. Obec zabezpečuje aj separovaný zber odpadov. Medzi najväčších producentov priemyselných odpadov patria PIGAGRO s.r.o. Jesenské. Jedná sa najmä o odpady z poľnohospodárskej výroby. V okrese Rimavská Sobota je najväčším producentom odpadov TAURIS, a.s.. Vznikajúce odpady sú zhodnocované alebo zneškodňované v zariadeniach mimo katastrálneho územia obce. V katastri obce Jesenské sa nenachádza prevádzkovaná skládka odpadov.

3.8. Služby a cestovný ruch

Vybavenosť územia je na úrovni významu a veľkosti obce Jesenské

- administratívne zariadenia - Obecný úrad, matrika, farský úrad
- zdravotnícke zariadenia v obci absentujú
- školské zariadenia - materská škola, základná škola slovenská, základná škola s vyučovacím jazykom maďarským, základná umelecká škola.
- kultúrno-vzdelávacie zariadenia - obecná knižnica, folklórny súbor
- zariadenia telovýchovy a športu – viacero športových zväzov a klubov (futbal, tenis, zumba, nohejbal, streľba a iné)
- maloobchodné, stravovacie a ubytovacie zariadenia –malopredajne potravín zmiešaného tovaru, pohostinstvá a turistická ubytovňa
- služby – kaderníctvo, autoopravovňa, kvetinárstvo

4. Súčasný stav kvality životného prostredia vrátane zdravia

Z hľadiska kvality ovzdušia záujmové územie patrí medzi mierne zaťažené oblasti. Na znečisťovaní ovzdušia sa v regióne v podstatnej miere podieľajú existujúce stacionárne zdroje znečisťovania ovzdušia a automobilová doprava, ktoré zaťažujú ovzdušie hlavne tuhými znečisťujúcimi látkami, SO_x, NO_x a CO. Z hľadiska komunálnych zdrojov znečistenia ovzdušia v obci možno konštatovať, že plynifikáciou obce bolo odstránené znečistenie z lokálnych zdrojov vykurovania. V znečistení ovzdušia osobitné postavenie má poľnohospodárska výroba.

4.1. Znečistenie ovzdušia

Z hľadiska životného prostredia kvalita ovzdušia je ovplyvnená emisnými záťažami a rozptylovými podmienkami, ktoré sú zas podmienené orografickými a meteorologickými pomermi. Na znečisťovaní ovzdušia sa v regióne v podstatnej miere podieľajú existujúce stacionárne zdroje znečisťovania ovzdušia, poľnohospodárstvo a automobilová doprava, ktoré zaťažujú ovzdušie hlavne tuhými znečisťujúcimi látkami (TZL), oxidmi síry (SO_x), oxidmi dusíka (NO_x) a oxidom uhoľnatým (CO). Najväčším znečisťovateľom v širšom okolí dotknutého územia je cesta I/16; I/72 a II/531. V okrese Rimavská Sobota je najviac znečistené ovzdušie v Tisovci, Hačave a Hnúšti.

Najväčšími znečisťovateľmi (www.shmu.sk) v rámci okresu Rimavská sobota podľa množstva emisií sú

- BEST MEAT s.r.o. Rimavská Sobota Chov hydiny
- Calmit, spol. s r.o. Tisovec Výroba vápna v šachtových peciach
- Detox, s.r.o. Rimavská Nakladanie s odpadmi
- Družstvo podielnikov Včelince Chanava Pestovanie plodín a chov zvierat
- INTOCAST Slovakia s.r.o. Hnúšťa Výroba magnezitových výrobkov
- PIGAGRO, s.r.o. Jesenské Chov ošípaných
- SOPHYRO Rimavská Sobota, a.s. Rimavská Sobota Chov hydiny
- Technické služby mesta Hnúšťa Hnúšťa Odvoz a uskladnenie TKO

Na celkovom znečistení ovzdušia sa podieľajú aj stredné a malé zdroje, ktoré predstavujú emisie zo zdrojov zabezpečujúce dodávku tepla pre bytovo-komunálnu sféru, ale ich podiel je značne menší v porovnaní s veľkými zdrojmi. K významným zdrojom znečistenia ovzdušia patrí aj automobilová doprava, ktorá je koncentrovaná predovšetkým v hlavných dopravných koridoroch vstupujúcich do miest a v centrálnych častiach miest, ako aj tranzitná automobilová doprava vedená cez obytné zóny obcí.

Obec Jesenské je plynofikovaná, väčšina domácností je plynofikovaná. Obec sa nachádza asi 11 km od frekventovanej štátnej cesty I/67, ktorá je zdrojom zvýšenej prašnosti, hluku a plyných exhalátov. Táto vzdialenosť obytnejho územia je dostatočná aby tieto vplyvy z dopravy nepôsobili negatívne na obyvateľov obce. V obci ani v blízkosti nie sú lokalizované prevádzky veľkých priemyselných areálov, ktoré by boli znečisťovateľom ovzdušia a produkovali znečisťujúce exhaláty do ovzdušia.

4.2. Zatiaženie územia hlukom

Z regionálneho hľadiska je najvýznamnejším zdrojom hluku doprava, najmä cestná a železničná. Zvýšená hladina hluku v dotknutom území je dokumentovaná najmä pozdĺž ciest a železnice. Ďalšie zdroje hluku sú bodové zdroje, emitované z prevádzok výrobných a obchodných zariadení. Tieto však v prevažnej miere nie sú emitované do širšieho okolia a vnímané sú len v najbližšom okolí samotného zdroja.

4.3. Znečistenie podzemných a povrchových vôd

Kvalita povrchových vôd je monitorovaná na území SR na vodohospodársky významných tokoch v základnom a prevádzkovom monitorovaní podľa schváleného „Programu monitorovania stavu vôd“. V rámci tohto monitoringu je zaradená aj rieka Rimava. Zo sledovaných ukazovateľov hodnotenia kvality povrchových vôd a na základe hodnotenia povrchových vôd na Slovensku uvedeného na stránke SHMÚ na jednotlivých správach za obdobie rokov 2005 – 2020 je možné konštatovať, že kvalita povrchovej vody bola za obdobie rokov 2005 – 2020 značne ovplyvnená chemickou výrobou, splaškovými odpadovými vodami, ale aj poľnohospodárskou činnosťou. Zo sledovaných ukazovateľov sú ako nevyhovujúce uvedené limity dusitanového dusíka N-NO₂ a najhoršie uvedené skupiny ukazovateľov vody D – Biologické ukazovatele, E – mikrobiologické ukazovatele a F – mikropolutanty, kde sa hodnoty pohybovali v triedach kvality IV – V, čo znamená vody silno až veľmi silno znečistené. Za obdobie rokov 2009 – 2020 sa sledované ukazovatele zlepšili hlavne v časti E – hydrobiologické a mikrobiologické ukazovatele, ktoré boli vyhovujúce.

vody sú ohrozené okrem prirodzených zdrojov znečistenia, aj plošným znečistením z poľnohospodárstva, priemyslu a obývanosťou územia.

Monitorovacia sieť kvality podzemných vôd v útvere SK1000900P je tvorená 5 vrtmi zabudovanými v hĺbke od 5 m do 7 m v lokalitách: Veľký Blh, Rimavská Sobota, Janice, Číž a Rimavská Seč. Základný chemizmus podzemných vôd v tomto útvere je tvorený prevažne Ca²⁺ a HCO₃⁻ iónmi. Mineralizácia podzemných vôd dosahuje zvýšené až vysoké hodnoty.

Koncentrácie stopových prvkov boli v rámci celého útvaru pod limitnú hodnotu stanovenú vyhláškou ministerstva zdravotníctva č. 247/2017 Z. z.. Z monitorovania útvaru SK1000900P v lokalite Rimavská Sobota vyplýva, že bola prekročená limitná a prahová hodnota mangánu a prahová hodnota síranov.

Územie okresu Rimavská Sobota patrí takmer v celom svojom rozsahu do povodia Slanej (takmer 97 %), pričom zvyšok územia (západný okraj okresu) je odvodňovaný riekou Ipeľ. Kataster Jesenské, do ktorého prináleží záujmové územie, bol Nariadením vlády SR č. 174/2017 prehlásený Zraniteľnou oblasťou podľa §34 Zákona NR SR č.364/2004 Z.z. (vodný zákon), v znení neskorších predpisov. V zozname zraniteľných oblastí je evidovaný pod číselným kódom - 514951. Zraniteľné oblasti sú poľnohospodársky využívané územia, z ktorých odtekajú vody zo zrážok do povrchových vôd alebo vsakujú do podzemných vôd, v ktorých je koncentrácia dusičnanov vyššia ako 50 mg.l⁻¹, alebo sa môže v blízkej budúcnosti prekročiť.

4.4. Kontaminácia horninového prostredia a pôdy

V dotknutom území sa nenachádza potvrdená environmentálna záťaž. Vo vzdialenosti cca 1 km od navrhovanej činnosti sa nachádza pravdepodobná environmentálna záťaž RS (001) / Gortva - skládka TKO.

4.5. Poškodenie vegetácie a biotopov

V riešenom území sa lesné porasty nenachádzajú, jedná sa o poľnohospodársku krajinu. V poľnohospodárskej krajine existuje niekoľko faktorov, ktoré negatívne pôsobia na vegetáciu.

4.6. Radónové riziko

Stupeň radónového rizika a jeho vnikanie do objektov je závislé od objemovej aktivity radónu v pôdnom vzduchu a od štruktúrno-mechanických vlastností základových pôd, pričom rýchlejšie uniká z horninového podlažia v suchšom a teplejšom počasí. Polčas rozpadu ^{222}Rn je 3,82 dňa, pričom vznikajú hlavne izotopy Po a Bi, ktoré sú kovového charakteru a absorbovaním sa na prašné častice môžu byť človekom vdychované a môžu mať aj karcinogénne účinky. Dotknuté územie patrí podľa mapy radónového rizika SR (ŠGÚDŠ - rádiometria – prírodná rádioaktivita – pôdny vzduch) medzi územia so stredným radónovým rizikom.

4.7. Mechanická a chemická degradácia pôd

Širšie hodnotené územie navrhovanej činnosti tvoria prevažne plochy s intenzívnou poľnohospodárskou činnosťou a so zastavanou plochou. Horninové prostredie je znečisťované najmä priekami z poľnohospodárskej výroby a úniku zo septikov. Medzi rizikové faktory kontaminácie pôdy môžeme zaradiť imisný spád z diaľkových prenosov, veľkoblukový systém hospodárenia na ornej pôde, dopravu a mnohé ďalšie aktivity.

4.8. Súčasný zdravotný stav obyvateľstva

Zdravotný stav obyvateľstva je ovplyvňovaný rôznymi faktormi. Medzi hlavné faktory patrí kvalita životného prostredia, ekonomická a sociálna situácia, životný štýl, úroveň zdravotníckej starostlivosti a výživové návyky. Vplyv životného prostredia na zdravotný stav obyvateľstva sa odhaduje na 15 – 20%. Určenie podielu kontaminácie životného prostredia na vývoj zdravotného stavu však nie je jednoduché. Pohoda a kvalita života sú atribúty života človeka, spojené s objektívnymi javmi vonkajšieho prostredia ľudí a zároveň aj so subjektívnymi javmi ich „vnútorného prostredia“, charakterizovaného ich zdravotným stavom a psychikou. Základným ukazovateľom životných podmienok je stredná dĺžka života. Vo všeobecnosti sa uvádza, že prostredie je determinantom zdravia, z ktorého najznámejšiu skupinu tvoria determinanty demografické a biologické (vek, pohlavie, národnosť a iné), socio – ekonomické (životný štýl, vzdelanie, zamestnanie, sociálne kontakty a iné), prostredie (životné a pracovné) a zdravotníctvo. K základným charakteristikám zdravotného stavu obyvateľstva, odrážajúcich ekonomické, kultúrne, životné a pracovné podmienky patrí aj úmrtnosť – mortalita. Výška ukazovateľov celkovej úmrtnosti závisí však nielen od uvedených podmienok, ale ju bezprostredne ovplyvňuje aj veková štruktúra obyvateľstva. V rámci okresov Banskobystrického kraja dosahuje najvyššiu strednú dĺžku života u mužov okres Zvolen (68,80 rokov), u žien Poltár (77,69 rokov) a Zvolen (77,64 rokov). Pre okres Rimavská Sobota je stredná dĺžka života u mužov 66,93 rokov u žien 76,12 rokov, čo je pod úrovňou krajského a celoslovenského priemeru. Banskobystrický kraj v porovnaní so SR dosahuje v priemere nižšiu strednú dĺžku života u mužov a len o niečo vyššiu u žien. Z hľadiska chorobnosti obyvateľstva prevládajú srdcovo-cievne ochorenia, na ich prírastku sa podieľajú civilizačné faktory: nedostatok telesnej námahy, stres, životné prostredie, nesprávna výživa, fajčenie, alkohol, narkómia. Nádorové ochorenia podmieňujú rozličné chemické (karcinogény), fyzikálne (ožiarenia) a biologické (onkogénne vírusy) činitele. V okrese Rimavská Sobota je výskyt nádorových ochorení 207,4 ochorení na 10 000 obyvateľov. V poslednom období v celej republike je zaznamenaný nárast alergií, najmä alergickej rinitídy sezónnej i celoročnej.

V rámci okresov Banskobystrického kraja dosahuje najvyššiu strednú dĺžku života u mužov okres Zvolen (68,80 rokov), u žien Poltár (77,69 rokov) a Zvolen (77,64 rokov). Pre okres Rimavská Sobota je stredná dĺžka života u mužov 66,93 rokov u žien 76,12 rokov, čo je pod úrovňou krajského a celoslovenského priemeru. Banskobystrický kraj v porovnaní so SR dosahuje v priemere nižšiu strednú dĺžku života u mužov a len o niečo vyššiu u žien. Z hľadiska chorobnosti obyvateľstva prevládajú srdcovo-cievne ochorenia, na ich prírastku sa podieľajú civilizačné faktory: nedostatok telesnej námahy, stres, životné prostredie, nesprávna výživa, fajčenie, alkohol, narkománia. Nádorové ochorenia podmieňujú rozličné chemické (karcinogény), fyzikálne (ožiarenia) a biologické (onkogénne vírusy) činitele. V okrese Rimavská Sobota je výskyt nádorových ochorení 207,4 ochorení na 10 000 obyvateľov. V poslednom období v celej republike je zaznamenaný nárast alergií, najmä alergickej rinitídy sezónnej i celoročnej.

IV. ZÁKLADNÉ ÚDAJE O PREDPOKLADANÝCH VPLYVOCH NAVRHOVANEJ ČINNOSTI NA ŽIVOTNÉ PROSTREDIE VRÁTANE ZDRAVIA A O MOŽNOSTIACH OPATRENÍ NA ICH ZMIERNENIE

1. Požiadavky na vstupy (napr. záber lesných pozemkov a pôdy, spotreba vody, ostatné surovinové a energetické zdroje, dopravná a iná infraštruktúra, nároky na pracovné sily, iné nároky)

1.1. Záber pôdy

Miesto realizácie zmeny navrhovanej činnosti je v Banskobystrickom samosprávnom kraji, okrese Rimavská Sobota, v katastrálnom území obce Jesenské. Prevádzka sa nachádza cca 1 km od zastavaného územia obce Jesenské. Farma je napojená na štátnu cestu spájajúcu obce Jesenské a Hodejov. Prístup k navrhovaným objektom bude zabezpečený vnútroareálovými komunikáciami.

Spaľovacia pec bude v oboch variantoch osadená v areáli farmy ošipaných Domafala Jesenské na parcele KN C č. 3228 k.ú. Jesenské. Zariadenie bude umiestnené na betónovej platni v samostatnom prístrešku. Plocha použitá na osadenie spaľovacej pece bude max. 64 m².

Uvedená parcela je vo vlastníctve Pigagro s.r.o., zapísané na liste vlastníctva č. 2111 a vedené ako zastavaná plocha a nádvorie.

Pri realizácii navrhovanej stavby nebude zasiahnuté do pásiem ochrany: pamiatkovej starostlivosti, ťažobných oblastí, vojenských objektov, trás hlavných inžinierskych sietí.

Vzhľadom k polohe a charakteru navrhovanej zmeny, nedôjde jej realizáciou k záberu poľnohospodárskej ani lesnej pôdy. Parcely sa nachádzajú mimo obytnej zóny obce na území určenej pre živočíšnu výrobu.

1.2. Spotreba vody

Vzhľadom k spôsobu využitia a čistenia pece, voda nebude potrebná.

1.3. Surovinové zdroje

Vstupnou surovinou budú uhynuté zvieratá – ošipané určené na spaľovanie v spaľovacom zariadení. Uhynuté zvieratá – ošipané sú vedľajším živočíšnym produktom a ich odstraňovanie podlieha nariadeniu Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1069/2009, ktorým sa ustanovujú zdravotné predpisy týkajúce sa vedľajších živočíšnych produktov a odvodených produktov neurčených na ľudskú spotrebu a ktorým sa vykonáva smernica Rady 97/78/ES.

Uhynuté zvieratá - ošipané z chovu na farme sú podľa článku 9 písm. f) bod i) a bod ii) nariadenia (ES) č. 1069/2009 ako vedľajší živočíšny produkt zaradené ako materiál kategórie 2 a je ich možné priamo bez prvotného spracovania podľa článku 13 písm. a) bod i) uvedeného nariadenia priamo spáliť.“

Podľa článku 9 písm. f) materiál kategórie 2 zahŕňa

f) zvieratá alebo časti zvierat okrem zvierat uvedených v článku 8 alebo článku 10 i) ktoré uhynú inak než zabitím na bitúnku alebo usmrtením pre ľudskú spotrebu vrátane zvierat usmrtených na účely kontroly chorôb; ii) plodov;

Podľa zákona o odpadoch 79/2015 sa zákon o odpadoch podľa §1 ods. 2) písm. k) nevzťahuje na nakladanie s telami zvierat a ich časťami, ktoré uhynuli iným spôsobom ako zabitím pre ľudskú spotrebu vrátane zvierat usmrtených na účely eradikácie epizootických chorôb a ktoré sú zneškodňované podľa osobitného predpisu.

Povoľujúcim orgánom podľa § 6 ods. 2 písm. i) bod 4 zákona č. 39/2007 Z. z. o veterinárnej starostlivosti v znení neskorších predpisov je príslušná veterinárna a potravinová správa a vydáva rozhodnutie o schválení prevádzkarne na spracovanie živočíšnych vedľajších produktov

Údaje o spaľovanom množstve

V zariadení bude spracovaných v priemere cca 850 kg uhynutých zvierat – ošípaných denne (t.j. prasnice, ciciaky aj predvýkrm. Na uskladnenie uhynutých ošípaných bude slúžiť existujúci kafilerický box. Ročný predpoklad spracovaných vedľajších živočíšnych produktov je 310 t.

Palivo

Zariadenie bude spaľovať motorovú naftu. Nafta bude dovážaná z existujúcej čerpacej stanice PHM umiestnenej v areáli farmy, k peci sa donesie len potrebné množstvo na doplnenie nádrže.

Variant 1:

Hurikan 300

Rýchlosť horenia	300 kg/h
Spotreba paliva – Nafta	17 – 23 l/h počas hlavného horenia
Výkon horáka	390 kW
Spotreba elektriny	0,9 kW

Variant 2:

Volkan 1750 HB

Rýchlosť horenia	100 kg/h
Spotreba paliva – Nafta	23 – 32 l/h počas hlavného horenia
Výkon horáka	538 kW
Elektrická spotreba	1,2 kW

1.4. Elektrická energia

Elektrická energia pre prevádzku zariadenia bude odoberaná z jestvujúcej trafostanice farmy s príkonom 630 KVA. Prívod k zariadeniu bude riešený prípojkou ku existujúcej kotolni. Elektrická energia sa bude používať na osvetlenie prevádzkového priestoru, chod zariadenia a ovládanie, pohon ventilátora. Elektrická energia je odoberaná z verejnej siete.

Energetická bilancia:

- Inštalovaný príkon P_i 1,0 – 1,5 kW

1.5. Teplo a palivo

Zdroj ani potreba tepla pre vykurovanie priestorov nie je potrebné

1.6. Dopravná a iná infraštruktúra

Prístup k zariadeniu je zabezpečený vnútroareálovými komunikáciami. Dovož uhynutých zvierat z iných fariem je vylúčený. Všetky uhynuté zvieratá budú pochádzať z farmy ošípaných Domafala Jesenské.

Odvoz rezíduí spaľovania - popola bude riešený vlastnou dopravou z dôvodu epidemiologických opatrení.

Vzhľadom na to, že uhynuté ošípané nebudú odvážané na externú kafilériu, predpokladaná intenzita dopravy v porovnaní so súčasným stavom bude znížená.

1.7. Nároky na pracovné sily

V súčasnosti na farme Pigagro, s. r.o. Domafala pracuje 24 zamestnancov. Po navrhovanej zmene sa zamestnanosť na farme nezmení.

1.8. Iné nároky

Iné nároky pre navrhovanú zmenu činnosti neboli špecifikované.

2. Údaje o výstupoch (napr. zdroje znečistenia ovzdušia, odpadové vody, iné odpady, zdroje hluku, vibrácií, žiarenia, tepla a zápachu, iné očakávané vplyvy, napríklad vyvolané investície)

2.1. Odpadové vody

Prevádzkovaním spaľovacieho zariadenia nevzniká technologická odpadová voda.

2.2. Priame vplyvy na ovzdušie

Prevádzkovaním spaľovacieho zariadenia vznikajú emisie, ktorých zloženie je vo všeobecnosti závislé na zložení a druhu vstupných odpadov a dokonalosti termického rozkladu v spaľovacej ale najmä v sekundárnej dopaľovacej komore. Spracovávané živočíšne tkanivá sú prevažne bielkoviny (proteíny) t.j. vysokomolekulárne látky zložené z aminokyselín. Po stránke elementárneho zloženia sú to látky zložené z uhlíka, kyslíka, vodíka a dusíka. Zastúpenie ostatných prvkov - síry, fosforu, halogénov (chlór) a niektorých kovov je výrazne menšie.

Zloženie odpadových plynov zo spaľovania uhynutých zvierat – ošípaných zodpovedá tomuto zloženiu pretože uhlík, kyslík, vodík a dusík sa uvoľní zo spaľovacej komory vo forme plynov - v prípade dokonalého horenia a dostatku kyslíka v podobe konečných produktov spaľovania ako oxid uhličitý, voda, dusík prípadne oxidy dusíka - malé množstvo chlóru z NaCl obsiahnutého v tkanivách sa premení na HCl. Prítomnosť fluóru sa nepredpokladá, jeho obsah v živočíšnych tkanivách je nevýznamný. Z kovov je relevantný vápnik , ktorý zostane v rezíduí spaľovania - popole vo forme oxidu vápenatého.

V odpadových plynach zo spaľovacej pece sa popri základných znečisťujúcich látkach vyskytujú aj nedokonale spálené organické látky, ktoré sú vyjadrované ako celkový organický uhlík (TOC).

Zloženie odpadových plynov bude závisieť výrazne od podmienok spaľovania. Dodávateľ zariadenia deklaruje dodržanie teploty min. 850°C v sekundárnej dopaľovacej komore.

Spaľovanie prebieha postupným zohrievaním celej pece - spaľovacej komory – I. stupeň a odpadu, čím nastáva postupné odparovanie vody, ďalej prípadných organických tukov a nakoniec nastáva rozklad organickej hmoty tiel zvierat. Takýmto spôsobom nastáva v prvej fáze splyňovanie organickej hmoty, plynné primárne produkty stúpajú resp. sú odsávané ventilátorom do sekundárnej dopaľovacej komory, do ktorej je privádzaný sekundárny spaľovací vzduch a kde je inštalovaný sekundárny horák a zariadenie na meranie teploty. Zo sekundárnej dopaľovacej komory spaliny odchádzajú cez nerezový komín do ovzdušia.

Z konštrukčného hľadiska je vlastné teleso pece na spaľovanie mŕtvych tiel zvierat odpadú tvorené vnútornou nádobou zo žiaruvzdornej výmurovky, medzivrstvou tepelnej izolácie a vonkajším plášťom z nerezového plechu.

Odpad sa plní do vychladnutej pece cez manipulačný otvor. Po naplnení a uzatvorení plniaceho otvoru sa najskôr pomocným horákom vyhreje sekundárnej dopaľovacia komora (termoreaktor) na požadovanú teplotu min. 850 °C (trvanie približne 10 – 15 min., teplota sa nastavuje na programátore a môže byť aj vyššia), potom automatická regulácia zapáli hlavné horáky, čím sa začne proces ohrievania a spaľovania odpadu. Spaľovanie trvá podľa veľkosti resp. kapacity pece a hmotnosti odpadu asi 6 až 8 hodín a končí sa automatickým odstavením prívodu paliva najskôr do hlavného horáka v primárnej komore a po približne 3 hodinách za stáleho chodu ventilátora aj do pomocného horáka v sekundárnej dopaľovacej komore.

Následne sa pec chladí za chodu vzduchového ventilátora asi 6 hodín, po vychladení sa z pece vyberie tuhé rezíduá spaľovania (sterilný popol), ktorého množstvo predstavuje obvykle 2 až 3% hmotnosti vsádzky.

Vzhľadom na prevádzkovanie horáka v sekundárnej dopaľovacej komore v priebehu celého spaľovacieho cyklu by nie je predpoklad žiadnych výrazne odlišných nábehových alebo dobehových stavov spojených so zvýšenou tvorbou emisií znečisťujúcich látok. Riadiaci program pece zabezpečuje požadovanú teplotu 850 °C v priebehu celého spaľovacieho cyklu a určitú dobu aj po jeho skončení (minimálne 3 hodiny). Takýmto spôsobom je zabezpečené, že všetky odpadové plyny prejdú dopaľovaním, dokonale sa rozložia a odvedú do rozptylového komína. Na dne pece odporúča výrobca trvalo udržiavať vrstvu rezídua - popola 70 až 100 mm, ktorý pôsobí ako sorbent uvoľňovaného tuku, čím sa predlžuje čas jeho expozície pri vysokej teplote a jeho termický rozklad a súčasne sa zabráni vytekaniu z pece.

Veľkokapacitná spaľovacia pec Volkan 1750 a Hurikan 300 má certifikát pre spaľovne biologického odpadu a spĺňa požiadavky na spaľovne a spoločné spaľovne, pre ktoré neplatí Smernica 76/2000/ES o spaľovaní odpadov. Požiadavky na takéto zariadenia ustanovuje Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1069/2009 z 21. októbra 2009, ktorým sa ustanovujú predpisy týkajúce sa vedľajších živočíšnych produktov a odvodených produktov neurčených na ľudskú spotrebu.

Na zabránenie poškodeniu stroja treba vykonávať pravidelné čistenie horákov. Horáky treba pri každom treťom spaľovaní vyčistiť príp. opotrebované súčiastky vymeniť. Výmenu je možné vykonávať, keď je prístroj studený a ventilátory nie sú zapnuté (to zabraňuje, aby sa odpad dostal späť do horákov a nevytvoril ďalšie problémy).

Proces kremácie prebieha v 2 samostatných komorách, ktoré sú integrované v časti telesa pece, v prvej sa spáli uhynuté zviera a v sekundárnej sa spaľujú plyny, ktoré vzniknú v prvej komore. Z komína vychádza len teplý vzduch bez škodlivých látok a zápachu.

Spaľovacia komora

V nej nastáva proces horenia pomocou malého množstva kyslíka, pričom dochádza k splyňovaniu a spaľovaniu zvierat za vzniku zmesi plynov s vysokou teplotou. Následne v sekundárnej komore, ktorá je integrovaná do štruktúry pece, dochádza k oxidácii zmesi plynov prichádzajúcich zo spaľovacej komory, pri vysokej turbulentii a s pomocou termoregulačného horáka, ktorý udržiava plyny pri vysokej teplote. Tento proces umožňuje systému dosiahnuť perfektnú oxidáciu spalín, pričom vplyvom vysokej teploty (minimálne 850°C po dobu 2 sekúnd) dosiahnutej v sekundárnej dopaľovacej komore, zabezpečí úplnú elimináciu dymu a zápachu, pri súčasnom dodržaní národných a európskych emisných noriem. Výsledky emisných meraní autorizovanou organizáciou na tomto zariadení preukázali, že emisné znečistenie vybranými znečisťujúcimi látkami boli veľmi nízke a dosahovali len zlomky povolených emisných limitov, preto sa nepredpokladá závažný negatívny vplyv z hľadiska znečistenia ovzdušia týmito látkami. Sekundárne spaľovanie bolo navrhnuté a vyrobené tak, že zabezpečuje maximálnu ochranu úniku emisií do ovzdušia.

Podľa prílohy č. 1 Členenie a kategorizácia stacionárnych zdrojov k vyhláške č. 410/2012 Z.z., ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona o ovzduší navrhovaná činnosť je kategorizovaná ako stredný zdroj znečisťovania ovzdušia:

5. NAKLADANIE S ODPADMI A KREMATÓRIÁ

5.2. Zariadenia na zneškodnenie alebo zhodnotenie tiel mŕtvych zvierat alebo živočíšneho odpadu

b) zariadenia na spaľovanie tiel mŕtvych zvierat s projektovanou kapacitou spracovania > 0 a ≥ 10 t/d

Podľa prílohy č. 7 Špecifické požiadavky pre technologické zariadenia k vyhláške č. 410/2012 z. z. sú požadované nasledovné podmienky:

E. NAKLADANIE S ODPADMI, SPAĽOVANIE VEDĽAJŠÍCH ŽIVOČÍŠNYCH PRODUKTOV A KREMATÓRIÁ

1. ZARIADENIA NA SPAĽOVANIE VEDĽAJŠÍCH ŽIVOČÍŠNYCH PRODUKTOV

1.1 Rozsah platnosti

1.1.1 Ustanovenia bodu 1 platia pre zariadenia na odstraňovanie vedľajších živočíšnych produktov spaľovaním v spaľovacích peciach a kremačných peciach zaradených podľa osobitného predpisu s kapacitou < 50 kg/h a pre zariadenia s kapacitou ≥ 50 kg/h do 10 t/d vrátane, ak sa v nich spaľujú výlučne tieto vedľajšie živočíšne produkty:

a) celé telá mŕtvych zvierat spaľované v areáloch chovov hospodárskych zvierat

Vyhodnotenie súladu:

Navrhované zariadenie bude spaľovať celé telá mŕtvych zvierat spaľované v areáloch chovov

1.2 Umiestnenie zariadenia

1.2.1 Zariadenia na spaľovanie tiel mŕtvych zvierat podľa bodu 1.1.1 možno umiestniť výlučne v areáli príslušného chovu alebo bitúnka, kde dochádza k úhynu, usmrteniu alebo zabitíu a spracovaniu zvierat.

Splnené. Navrhované zariadenie bude umiestnené v areáli chovu ošípaných

1.2.2 S ohľadom na miestne dispozičné podmienky a na smer prevládajúcich vetrov sa spaľovacie zariadenie má podľa možnosti umiestniť v čo najväčšom odstupe od iných objektov, najmä administratívnych a obytných, a od verejne dostupného priestoru, napríklad verejných komunikácií a podobne.

Splnené. Navrhované zariadenie bude umiestnené na vzdialenejšom okraji farmy vo vzťahu k obytnej zóne obce Jesenské

1.3 Technické požiadavky a podmienky prevádzkovania

1.3.1 Zariadenie s MTP $< 0,3$ MW musí byť vybavené nízkoemisnými horákmi.

Splnené

1.3.2 V zariadení na spaľovanie tiel mŕtvych zvierat nemožno spaľovať obaly na mŕtve zvieratá, ktoré obsahujú chlór, fluór, kovy alebo impregnačné látky, ako je decht a gumoasfalt, ani odpadové drevo, handry a podobne.

1.3.3 Palivá pre spaľovanie tiel mŕtvych zvierat

V zariadeniach na spaľovanie tiel mŕtvych zvierat možno spaľovať len ZPN, skvapalnené uhľovodíkové plyny, bioplyn, vykurovací plynový olej, regenerovaný vykurovací olej a motorové palivá podľa osobitného predpisu.

Splnené. Bude spaľovaná motorová nafta

1.3.4 Požiadavky na spaľovanie

Teplota potrebná na spaľovanie a zdržná doba je ustanovená osobitným predpisom.

1.3.5 Obmedzovanie vzniku pachových látok

Na obmedzovanie vzniku pachových látok je potrebné najmä:

- vybaviť a prevádzkovať zariadenie sekundárnou dopaľovacou komorou so sekundárnym horákom alebo iným obmedzovaním pachových látok,
- zariadenie prevádzkovať tak, aby sa čo najrýchlejšie dosiahla prevádzková teplota spaľovania a dokonalé spálenie organického materiálu,

Splnené. Zariadenie je vybavené dopaľovacou komorou a teplota spaľovania je 850°C, čím sa dosiahne dokonalé spálenie organického materiálu.

- skladovať zápachajúce materiály v uzavretých kontajneroch a priestoroch.

Splnené. Na farme je k dispozícii kafilérny box

1.4 Emisné limity

Pre zariadenie platia nasledovné emisné limity pre nové zariadenia. Dodávateľ technológie garantuje dodržanie emisných limitov technológiou dokonalého spaľovania. Na navrhované zariadenie sa vzťahujú emisné limity pre TZL, NO_x, CO a TOC (zvýraznené).

Tabuľka 1: Emisné limity pre zariadenia Hurikan 300 a Volkan 1750 HB

Podmienky platnosti EL	Štandardné stavové podmienky				
	- TZL, SO ₂ , NO _x a CO: suchý plyn, O _{2ref} : 11 % objemu - TOC: vlhký plyn, O _{2ref} : 11 % objemu				
	Prepočet na O _{2ref} sa vykoná len v prípade, ak skutočný obsah O ₂ je > 11 % objemu.				
MTP [MW]	Emisný limit [mg/m ³]				
	TZL	SO ₂	NO _x	CO	TOC
< 0,3 MW	100 ¹⁾	500 ²⁾	³⁾	³⁾	10
≥ 0,3 MW	100 ¹⁾	500 ²⁾	850	250	10

¹⁾ Pre zariadenia s kapacitou < 50 kg/h sa emisný limit pre TZL neuplatňuje.

²⁾ Platí pre nízkovýhrevné plyny, ako je bioplyn a ďalšie. Pre ostatné palivá sa emisný limit pre SO₂ neuplatňuje.

³⁾ Emisné limity pre NO_x a CO sa neuplatňujú, ak ide o spaľovanie výlučne v areáli príslušného chovu, bitúnka alebo hydinárskeho závodu, kde dochádza k úhynu alebo zabitiu a spracovaniu zvierat; požiadavky na emisie sa uplatňujú podľa aktuálnej technickej normy alebo inej obdobnej technickej špecifikácie pre horák alebo spaľovacie zariadenie na príslušné palivo.

Podľa prílohy č. 7 k vyhláške č. 410/2012 Z. z pre zariadenie platí všeobecný emisný limit pre HCl 200 g/h resp. 30 mg/m³.

2.3. Zisťovanie množstva emisií

Povinnosťou prevádzkovateľov veľkých a stredných zdrojov podľa § 15, ods. 1, písm. d) zákona č. 137/2010 Z.z. o ovzduší je zisťovať množstvo znečisťujúcich látok vypúšťaných zo stacionárnych zdrojov ustanoveným spôsobom a postupom schváleným obvodným úradom životného prostredia. Návrh postupu výpočtu množstva emisií musí prevádzkovateľ predkladať na schválenie pred uvedením stacionárneho zdroja do prevádzky.

Spôsob a požiadavky na zisťovanie a preukazovanie množstva vypúšťaných znečisťujúcich látok zo ZZO sú stanovené vyhláškou MŽP SR č. 411/2012 Z.z. o monitorovaní emisií zo stacionárnych zdrojov znečisťovania ovzdušia a kvality ovzdušia v ich okolí.

2.4. Znečistenie ovzdušia

K znečisteniu okolitého ovzdušia po uvedení do prevádzky dôjde v minimálnej miere. Emisie znečisťujúcich látok majú byť podľa legislatívy obmedzované tak, aby neboli prekročené ich prípustné limitné koncentrácie v ovzduší vzťahované k predmetnému zdroju s určitou rezervou zohľadňujúcou aj existujúce a plánované zdroje a tým zabezpečená ochrana zdravia obyvateľov.

Podmienky zabezpečenia rozptylu emisií sú určené v prílohe č. 6 k vyhláške 137/2010 Z.z. a týkajú sa dostatočnej výšky komínov resp. výduchov (najmenej 4 m nad terénom) v závislosti od množstva a škodlivosti vypúšťaných znečisťujúcich látok).

Tieto podmienky budú v prípade pece Vulkan 1750 HB alebo Hurikan 300 zabezpečené prevýšením výduchu minimálne 4,4 m, čím budú splnené požiadavky na rozptyl emisií znečisťujúcich látok.

2.5. Mobilné zdroje

Intenzita dopravy súvisiaca s prevádzkou navrhovanej činnosti, bude nižšia oproti súčasnému stavu z dôvodu zníženia nárokov na odvoz uhynutých zvierat – ošípaných mimo areál farmy na kafilériu v Mojšovej Lúčke, okr. Žilina.

2.6. Odpady

Pri spaľovaní uhynutých zvierat – ošípaných v spaľovacom zariadení budú vznikať rezíduá spaľovania - popol. Na základe výsledkov analýz z certifikátu spoločnosti vyrábajúcej tieto zariadenia je evidentné, že rezíduá spaľovania - popol nevykazuje žiadne nebezpečné vlastnosti a preto je ho možné v zmysle vyhlášky 365/2015 Z. z., ktorou sa ustanovuje Katalóg odpadov zaradiť pod kat. č. 19 01 12 popol a škvára iné ako uvedené v 19 01 11. Predpokladané množstvo je 3-5 % z množstva vstupného materiálu, t.j. 10 - 15 t/rok.

Podľa zákona o odpadoch 79/2015 sa zákon o odpadoch podľa §1 ods. 2) písm. k) nevzťahuje na nakladanie s telami zvierat a ich časťami, ktoré uhynuli iným spôsobom ako zabitím pre ľudskú spotrebu vrátane zvierat usmrtených na účely eradikácie epizootických chorôb a ktoré sú zneškodňované podľa osobitného predpisu. S rezíduami spaľovania – popolom bude nakladané v súlade s požiadavkami prílohy III nariadenia (EÚ) č. 142/2011.

Pri realizácii zámeru stavebné odpady nevznikajú. Výkopová zemina bude použitá na terénne úpravy v rámci areálu farmy.

2.7. Hluk vibrácie, hygienické predpisy

V súvislosti s prevádzkou zariadenia nevznikne významný zdroj hluku. Zdrojom hluku môže byť výdych zo zariadenia.

Ako jediný líniový zdroj hluku v súvislosti s realizáciou zámeru je možné považovať hluk z dopravných prostriedkov. Pri prevádzke dôjde k zníženiu hodôt hluku vzhľadom na zníženie intenzity dopravy súvisiacej s odvozom uhynutých zvierat – ošípaných.

2.8. Teplo zápach, žiarenie a iné výstupy

Teplo počas prevádzky bude v okolí pece. Počas prevádzky sa nepredpokladá vznik zápachu vzhľadom k dopaľovaniu v sekundárnej komore. Technológia nie je zdrojom žiarenia.

3. Údaje o predpokladaných priamych a nepriamych vplyvoch na životné prostredie

Pri prevádzkovaní zariadenia na spaľovanie zvierat nedôjde k významnejším zmenám negatívne ovplyvňujúcim jednotlivé zložky životného prostredia.

3.1. Vplyv na obyvateľstvo

Vzhľadom na charakter činnosti Z prevádzky navrhovanej činnosti nevznikajú odpadové látky takého charakteru a zloženia, aby mohli mať dopad na zdravotný stav obyvateľstva.

V súvislosti s problematikou obavy zo zápachu je potrebné upozorniť, že zariadenie nie je kafilériou, s prevádzkou ktorej sa spájajú negatívne pachové vnemy. Kafilérie sú zariadenia, v ktorých sa živočíšne tkanivá ďalej spracovávajú na iné živočíšne produkty. Navrhované zariadenie na rozdiel od kafilérie spaľuje celé telá uhynutých zvierat bez predchádzajúcej úpravy. Uhynuté zviera je po uhynutí okamžite spálené, resp. uložené v chladiacom boxe tak ako je to riešené aj v súčasnosti.

Pozitívnym vplyvom bude zníženie intenzity dopravy v dôsledku odvážania uhynutých zvierat – ošípaných do kafilérie v Mojšovej Lúčke, okr. Žilina

Vplyv navrhovanej činnosti na obyvateľstvo je nízky až žiadny.

3.2. Vplyvy na horninové prostredie a reliéf

Zariadenie nebude mať zariadenie vplyv na horninové prostredie a reliéf. Zásah reliéfu spočíva iba v odkopaná základovej škáry pod betónovú platňu. V zariadení sa nenakladá so znečisťujúcimi látkami, ktoré by spôsobili znečistenie podložia.

Vplyv navrhovanej činnosti je nízky až žiadny.

3.3. Vplyv na klimatické pomery

Navrhovaná činnosť nemá vplyv na klímu. Zníženie intenzity dopravy nepriamo vplýva na zníženie produkcie skleníkových plynov z nákladnej dopravy.

3.4. Vplyv na ovzdušie

Výsledky technologických emisných meraní na iných zariadeniach dodávaných výrobcom v EÚ preukázali, že emisie znečisťujúcich látok sú veľmi nízke a dosahovali len zlomky povolených emisných limitov, preto sa nepredpokladá závažný negatívny vplyv z hľadiska znečistenia ovzdušia týmito látkami.

Sekundárne spaľovanie bolo navrhnuté a vyrobené tak, že zabezpečuje maximálnu ochranu úniku emisií do ovzdušia. V zmysle platnej legislatívy na ochranu ovzdušia pri uvedení nového zdroja znečistenia ovzdušia do prevádzky budú vykonané merania emisií, ktoré by mali potvrdiť uvedené predpoklady.

Vplyvy hodnotíme ako málo významné.

Pri porovnaní technologických variantov je z hľadiska emisií zo spaľovania fosílného paliva – v tomto prípade nafty priaznivejší variant 1 – Hurikan 300:

Variant 1 Hurikan 300 spotreba nafty 23 l/hod pri rýchlosti spaľovania 300 kg/h

Variant 2 Volkan 1750 HB spotreba nafty 32 l/hod pri 100 kg/hod

Znamená to, že na spálenie 1 t/hodinu je potrebných 75 l nafty pri variante 1 (Hurikan 300), pri Variante 2 (Volkan 1750HB) je potrebných 320 l nafty.

3.5. Vplyv na vodné pomery

Samotný proces spaľovania uhynutých zvierat – ošípaných nekladie nároky na potrebu vody ktoré by mali vplyv na vodné pomery. Pri činnosti nevznikajú odpadové vody a činnosť nemá vplyv na znečisťovanie podzemných a povrchových vôd.

Opadová voda vzniká len pri čistení a dezinfekcii spaľovacej pece, ktorá bude likvidovaná v zmysle platných právnych predpisov.

Vplyvy na povrchové a na podzemné vody hodnotíme pri oboch variantoch ako bezvýznamné. Farma a jej prevádzky nie sú v priamom kontakte s povrchovými vodami a zraniteľnosť vôd vo vzťahu k definovaným výstupom z prevádzky je nízka.

3.6. Vplyv na pôdu

Činnosť nebude zdrojom znečisťujúcich látok, ktoré by mali negatívny vplyv na pôdu. Jediným zdrojom znečisťujúcich látok sú emisie do ovzdušia, pri dodržaní emisných limitov nie je predpoklad vplyvu na pôdu. Prevádzka bude umiestnená na zastavanej ploche.

3.7. Vplyv na krajinu

Navrhovaná činnosť priamo nezasahuje žiadny z prvkov ÚSES, tzn. nenaruší funkčnosť žiadneho prvku ÚSES ani iných biologicky hodnotných území. Zariadenie vzhľadom na svoje malé rozmery nenaruší vnímanie krajiny.

3.8. Vplyv na urbárny komplex a využívanie zeme

Navrhovaná činnosť nebude mať vplyv na urbárny komplex a využívanie zeme. Činnosť je situovaná v zastavanom území farmy. Nepriamymi vplyvmi nedôjde k ovplyvneniu využívania zeme.

3.9. Sociálne a ekonomické dôsledky a súvislosti

Pre navrhovateľa je najvýznamnejším ekonomickým dôsledkom zníženie rizika prenosu infekčných ochorení na farmu prostredníctvom vozidiel externých dodávateľov. Jedná sa predovšetkým o riziko prenosu afrického moru ošípaných na farmu. V prípade zavlečenia ochorenia je jediným riešením usmrtenie komplet celého chovu, dezinfekcia priestorov a odstavenie prevádzky farmy na niekoľko mesiacov. Každé opatrenie, ktoré prenos nákazy minimalizuje je v porovnaní s ekonomickými stratami pri usmrtení chovu neporovnateľne ekonomicky efektívnejšie.

3.10. Vplyv na kultúrne a historické pamiatky

Na priamo dotknutej lokalite, a ani v jej bezprostrednej blízkosti sa nenachádzajú žiadne pamiatky kultúrnej alebo historickej hodnoty.

3.11. Vplyv na archeologické náleziská

V priamo dotknutej lokalite nie sú známe žiadne archeologické nálezy, ktorých by sa mohla realizácia navrhovanej činnosti dotknúť.

3.12. Vplyvy na paleontologické náleziská a významné geologické lokality

Priamo v dotknutom území sa nenachádzajú žiadne významné geologické lokality, ani známe paleontologické náleziská, ktorých by sa realizácia navrhovanej činnosti mohla dotknúť.

3.13. Vplyvy na kultúrne hodnoty nehmotnej povahy

Navrhovaná činnosť nebude mať vplyv na miestne zvyklosti a tradície.

3.14. Iné vplyvy

Pri realizácii navrhovanej činnosti v dotknutom území nie sú očakávané žiadne ďalšie, ako vyššie uvedené vplyvy, ktoré by mohli ovplyvniť pohodu a kvalitu života obyvateľov dotknutej obce, či obyvateľov jej okolia, prírodné prostredie či dotknutú krajinu.

4. Hodnotenie zdravotných rizík

Zdravotné riziká pre obyvateľstvo

Pri prevádzkovaní nedôjde k vzniku znečisťujúcich látok do životného prostredia v koncentráciách, ktoré by mohli mať potenciálne negatívny vplyv na zdravie obyvateľov okolitých obcí nevzniknú žiadne zdravotné riziká vo vzťahu k obyvateľom.

Navrhovaná činnosť je od zón bývania v obci Jesenské vzdialená 700 m v smere na severozápad, od okrajovej časti obce Gortva 700 m v smere na sever. Južne od navrhovanej činnosti (cca 300 m sa nachádzajú tri rodinné domy na majeri Domafala.

Zdravotné riziká na pracovisku

Zamestnanec bude vyškolený dodávateľom technológie. Zamestnanci farmy sú aj v súčasnosti školení z hľadiska ochrany pred infekčnými ochoreniami pri manipulácii s uhynutými zvieratami.

Vplyv činnosti na zdravie obyvateľstva a zamestnancov je nevýznamný.

5. Údaje o predpokladaných vplyvoch navrhovanej činnosti na biodiverzitu a chránené územia

Navrhovaná činnosť bude realizovaná v území v súčasnosti využívanom na pestovanie monokultúr, pričom biodiverzitu zabezpečujú biotopy fragmentov lesných porastov na plochách nevhodných na poľnohospodársku výrobu. Zriadením spaľovacieho zariadenia nedôjde k narušeniu tejto štruktúry ekosystémov a nepredpokladáme, že navrhovanou činnosťou dôjde k výraznému narušeniu biodiverzity v danom území.

Plocha určená na realizáciu navrhovanej činnosti je zastavaná plocha farmy a nezasahuje priamo do žiadnych veľkoplošných ani maloplošných chránených území v zmysle zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny. Rovnako územie nie je súčasťou navrhovaných chránených vtáčích území, území európskeho významu, území zaradených do Natura 2000. Navrhovanou činnosťou nedôjde k priamemu kontaktu s biotopmi chránených živočíchov a činnosť nebude zdrojom znečisťujúcich látok, ktoré by mohli mať priamy alebo nepriamy vplyv na biodiverzitu alebo chránené územia.

Z pohľadu ochrany vôd územie nie je súčasťou chránenej vodohospodárskej oblasti. Realizáciou navrhovaných zmien sa nepredpokladajú negatívne vplyvy na chránené územia.

Územie, v ktorom sa činnosť navrhuje, sa nachádza v I. stupni ochrany podľa zák. č. 543/2002 Z.z. v znení neskorších predpisov v ktorom sa uplatňujú ustanovenia o všeobecnej ochrane prírody a krajiny.

Všetky lokality ochrany prírody sú dostatočne vzdialené 3 km až 5 km od miesta realizácie a nie je predpoklad, že by boli realizáciou navrhovanej činnosti nejakým spôsobom ovplyvnené.

Negatívne vplyvy navrhovanej činnosti na chránené územia vzhľadom na dostatočnú vzdialenosť hodnotíme ako nevýznamné.

6. Posúdenie očakávaných vplyvov z hľadiska ich významnosti a časového priebehu pôsobenia

Vplyvy navrhovanej činnosti na životné prostredie z hľadiska významnosti a časového priebehu pôsobenia je potrebné hodnotiť pre časový horizont výstavby a samostatne pre obdobie prevádzky. Počas výstavby a prevádzky budú vplyvy spôsobené predovšetkým v dôsledku zmeny využitia plochy na umiestnenie spaľovacieho zariadenia v prístrešku. Počas prevádzky budú vplyvy s nízkou intenzitou počas prevádzkovania zariadenia.

Pre hodnotenie významnosti vplyvov bola zvolená trojstupňová škála s nasledujúcimi charakteristikami, uplatňovanými rovnako pre negatívne ako aj pozitívne vplyvy.

- Bez vplyvu (navrhovaná činnosť žiadnym spôsobom neovplyvní zložky životného prostredia, obyvateľstvo, využiteľnosť zeme a kultúrne a historické hodnoty územia),
 - Nízka významnosť vplyvu (ide prevažne o vplyv s charakterom rizika, náhody alebo so zanedbateľným pôsobením alebo príspevkom),
 - Významný vplyv (má dosah na širšie okolie, alebo pôsobí na viac zraniteľnú zložku životného prostredia, príp. jeho vnímavosť je vysoká),
 - Veľmi významný vplyv (má regionálny dosah, alebo pôsobí na najzraniteľnejšie zložky životného prostredia, ovplyvňuje ekologickú únosnosť, príp. nie je v súlade s príslušnou legislatívou alebo inými normami).
- lokálny vplyv – vplyv sa prejavuje iba v rámci lokality kde je činnosť umiestnená a v jej bezprostrednom okolí,
 - plošný vplyv – jeho význam presahuje hranice lokality kde je činnosť umiestnená a v jej bezprostredného okolia

Tabuľka 2: Očakávané vplyvy počas štandardnej prevádzky

Zložka prírodného prostredia	Druh vplyvu počas prevádzky	Významnosť vplyvov	Časový dosah vplyvov	Dopady vplyvov na zložky ŽP
Ovzdušie	Emisie znečisťujúcich látok do ovzdušia z prevádzkovania zariadenia	nízka	Počas prevádzkovania	Priamy, lokálny
Podzemné a povrchové vody a vodné zdroje Pôda a horninové prostredie	Potenciálny vplyv na podzemné vody pri kontakte pozostatkov s podzemnou vodou. Tento vplyv je vylúčený z dôvodu hĺbky hladiny podzemnej vody cca 60 m p.t.	bez vplyvu		
Fauna a flóra	Činnosť v zastavanom území – bez vplyvu	bez vplyvu	-	-
Prvky ÚSES	Bez zásahu do prvku ekologickej stability	bez vplyvu	-	-
Doprava	Zníženie intenzity dopravy a tým zníženie hluku a emisií znečisťujúcich látok do ovzdušia z dopravy v súčasnosti odvážajúcej uhynuté zvieratá na kafilériu (doprava po realizácii nebude potrebná)	Nízka pozitívny	Počas prevádzkovania	Nepriamy, plošný
Obyvateľstvo	Zníženie intenzity dopravy a tým zníženie hluku a emisií znečisťujúcich látok do ovzdušia z dopravy v súčasnosti odvážajúcej uhynuté zvieratá na kafilériu (doprava po realizácii nebude potrebná)	nízka mierne pozitívny	Počas prevádzkovania	priamy
	Emisie znečisťujúcich látok do ovzdušia	nízka		priamy

Zložka prírodného prostredia	Druh vplyvu počas prevádzky	Významnosť vplyvov	Časový dosah vplyvov	Dopady vplyvov na zložky ŽP
	z prevádzkovania zariadenia			
Odpady	Tvorba odpadov - rezíduá spaľovania - popol popola	nízka	dlhodobý	priamy

Z hľadiska časového priebehu pôsobenia navrhovanej činnosti konštatujeme že vplyvy z prevádzky navrhovanej činnosti nebudú významne a dlhodobo negatívne pôsobiť na žiadnu zo zložiek životného prostredia vrátane človeka.

Prehľad právnych predpisov, ktoré sme zohľadnili pri hodnotení vplyvov navrhovanej činnosti

- Zákon NR SR č. 24/2006 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov
- Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1069/2009 z 21. októbra 2009, ktorým sa ustanovujú zdravotné predpisy týkajúce sa vedľajších živočíšnych produktov a odvodených produktov určených na ľudskú spotrebu
- Nariadenie Komisie (EÚ) č. 142/2011 z 25. februára 2011, ktorým sa vykonáva nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1069/2009, ktorým sa ustanovujú zdravotné predpisy týkajúce sa vedľajších živočíšnych produktov a odvodených produktov určených na ľudskú spotrebu, ktorým sa vykonáva smernica Rady 97/78/ES, pokiaľ ide o určité vzorky a predmety vyňaté spod povinnosti veterinárnych kontrol na hraniciach podľa danej smernice
- Zákon NR SR č. 355/2007 Z.z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov
- Zákon č. 39/2007 Z. z. o veterinárnej starostlivosti
- Zákon š. 50/1976 zb. Stavebný zákon
- Zákon č. 137/2010 Z. z. o ovzduší v znení zákona 318/2012 Z.z.
- Vyhláška č. 410/2012 Z.z. ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona o ovzduší
- Zákon NR SR č. 364/2004 Z.z. o vodách a o zmene a doplnení niektorých zákonov (vodný zákon) v znení neskorších predpisov
- Zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov
- Vyhláška č. 24/2003, ktorou sa vykonáva zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny
- Zákon NR SR č. 79/2015 Z.z. o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov
- Vyhláška MŽP SR č. 310/2013 Z. z. ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona o odpadoch
- Vyhláška MŽP SR č. 365/2015 Z.z. ktorou sa ustanovuje Katalóg odpadov
- Zákon NR SR č. 220/2004 Z. z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy a o zmene a doplnení niektorých zákonov
- Zákon NR SR č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v znení zmien a doplnkov zákona a prislúchajúcimi vykonávacími vyhláškami.
- Vyhláška MV SR č. 94/2004 Z.z ktorou sa ustanovujú technické požiadavky na protipožiarnu bezpečnosť pri výstavbe a pri užívaní stavieb
- Nariadenie vlády SR č. 282/2010 Z.z., ktorým sa ustanovujú prahové hodnoty a zoznam útvarov podzemných vôd
- Zákon č. 137/2010 Z. z. o ovzduší v znení zákona 318/2012 Z.z.
- Vyhláška č. 410/2012 Z. z. ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona o ovzduší Zákon č. 364/2004 Z.z. o vodách a o zmene a doplnení niektorých zákonov (vodný zákon) v znení neskorších predpisov

7. Predpokladané vplyvy presahujúce štátne hranice

V rámci prevádzkovania hodnoteného zariadenia a vykonávania navrhovanej činnosti na určenom mieste nebudú vytvárané žiadne vplyvy presahujúce štátne hranice Slovenskej republiky.

8. Vyvolané súvislosti, ktoré môžu spôsobiť vplyvy s prihliadnutím na súčasný stav životného prostredia v dotknutom území

Pretože pri prevádzke sa neočakávajú významné negatívne vplyvy, nie sú známe ani žiadne vyvolané súvislosti, ktoré by ich mohli spôsobiť.

Priamo v dotknutom území sa nenachádzajú žiadne evidované chránené útvary ani pamiatky.

9. Ďalšie možné riziká spojené s realizáciou navrhovanej činnosti

Celkové riziká možno rozdeliť do niekoľkých skupín s ohľadom na faktor, ktorý ich môže spôsobiť:

- zlyhanie technických opatrení,
- zlyhanie ľudského faktora,
- vonkajšie vplyvy (prírodné sily, počasie...).

Riziká počas výstavby:

- pracovné úrazy.
- pri doprave kolesovými dopravnými prostriedkami (nákladná doprava a pohyb stavebných mechanizmov)

Navrhovaná činnosť nepredpokladá vykonávanie rizikových činností, ktorá by mali vplyv na životné prostredie. Pri činnosti sa nenakladá s nebezpečnými látkami, chemickými látkami a so znečisťujúcimi látkami, ktoré by aj v prípade neštandardnej prevádzky mohli spôsobiť významný vplyv na životné prostredie a zdravie ľudí.

10. Opatrenia na zmiernenie nepriaznivých vplyvov jednotlivých variantov navrhovanej činnosti na životné prostredie

Na základe vykonaného hodnotenia vplyvov prevádzky navrhovanej činnosti vyplýva, že v ďalšom procese prípravy a realizácie bude potrebné vykonať niektoré opatrenia z hľadiska prevencie a minimalizácie negatívnych účinkov činnosti na životné prostredie.

- dodržiavanie emisných limitov
- zabezpečovať pravidelnú údržbu po každom spálení, kontrola horákov, v predpísanej lehote servisná prehliadka dodávateľom zariadenia
- spravovať prevádzkový poriadok zariadenia a viesť prevádzkovú evidenciu,
- dodržiavať všetky nutné opatrenia, aby nedošlo k úniku kontaminovaných látok do prostredia,
- akceptovať odporúčania návrhy a záväzky vyplývajúce z priebehu procesu posudzovania vplyvov v rozsahu, v akom budú premietnuté do vyjadrení, stanovísk a rozhodnutí príslušných orgánov.

11. Posúdenie očakávaného vývoja územia, ak by sa navrhovaná činnosť nerealizovala

Ak by sa navrhovaná činnosť v záujmovom území nerealizovala, stav by bol totožný so súčasným stavom, so súčasnými vstupmi a výstupmi.

Vzhľadom na to, že hlavným dôvodom na realizáciu činnosti je zamedzenie vjazdu vozidiel kafilérie do areálu z dôvodu eliminácie rizík zavlečenia afrického moru ošípaných na farmu, pri nerealizácii činnosti by zostali riziká zavlečenia ochorenia rovnaké ako v súčasnosti.

Vysoké riziko opätovného zavlečenia moru ošípaných vyžaduje urýchlené zavedenie opatrení na minimalizáciu rizík. Zriadenie spaľovacieho zariadenia je jedným z významných opatrení vo vzťahu k šíreniu afrického moru ošípaných.

12. Posúdenie súladu navrhovanej činnosti s platnou územnoplánovacou dokumentáciou a ďalšími relevantnými strategickými dokumentmi.

Navrhovaná činnosť je v súlade s územnoplánovacou dokumentáciou obce.

13. Ďalší postup hodnotenia vplyvov s uvedením najzávažnejších okruhov problémov

Charakter činnosti s ohľadom na požadované vstupy a výstupy nepožaduje ďalšie hodnotenie vplyvov

V. POROVNANIE VARIANTOV NAVRHOVANEJ ČINNOSTI A NÁVRH OPTIMÁLNEHO VARIANTU S PRIHLIADNUTÍM NA VPLYVY NA ŽIVOTNÉ PROSTREDIE (VRÁTANE POROVNANIA S NULOVÝM VARIANTOM)

1. Tvorba súboru kritérií a určenie ich dôležitosti na výber optimálneho variantu

Zámer je predložený vo dvoch technologických variantoch riešenia. Umiestnenie navrhovanej činnosti je viazané legislatívou a môže byť umiestnené iba na farme, odkiaľ pochádzajú uhynuté zvieratá.

Pre porovnanie variantov činnosti s nulovým variantom, boli v rámci hodnotenia zvolené nasledovné kritériá:

- priame vplyvy na životné prostredie,
- ochrana životného prostredia a zdravotného stavu obyvateľstva,
- porovnanie riešenia z ekonomického hľadiska,
- celkové posúdenie variantných riešení.

Pre porovnanie sa volili také charakteristiky posudzovaných variantov, ktoré boli pre hodnotenie relevantné.

2. Výber optimálneho variantu alebo stanovenie poradia vhodnosti pre posudzované varianty

Výber optimálneho variantu sa uskutočnil z nasledovných posudzovaných variantov riešenia:

Nulový variant

Posudzuje predpokladaný vývoj územia, ak by sa navrhovaná činnosť nerealizovala. Územie by si ponechalo terajší charakter.

Variant realizácie činnosti

Variant 1 – zariadenie Hurikan 300

Variant 2 – zariadenie Vulkan 1750 HB

Variant realizácie činnosti sa od nulového variantu líši minimálne. Realizáciou spaľovacieho zariadenia dôjde k zmene využitia časti parcely - zastavaná plocha a nádvorie na ktorej bude umiestnená pec.

Vplyvy realizačného variantu na životné prostredie sú nízke. Prevádzkou zariadenia nedôjde k významným vplyvom na ovzdušie, povrchovú a podzemnú vodu a horninové prostredie. Mierne pozitívny vplyv bude na zaťaženie cestnej siete dopravou (pokles intenzity).

Tabuľka 3: Porovnanie variantov

Kritérium	Nulový variant	Variant 1 Hurikan 300	Variant 2 Volcano 1750 HB
Investičné náklady		Vyššie	Nižšie
Prevádzkové náklady	Vysoké	Nižšie	Vyššie
Spotreba nafty	-	na spálenie 1 t/hodinu je potrebných 75 l nafty	na spálenie 1 t/hodinu je potrebných 320 l nafty
Rýchlosť horenia	-	300 kg/hod	100 kg/hod
Emisie do ovzdušia	Zo súvisiacej dopravy	Nižšie (v dôsledku spotreby nafty)	Vyššie (v dôsledku spotreby nafty)
Epidemiologické hľadisko	Riziko prenosu ochorení ošipaných na farmu	Znížené riziko prenosu ochorení ošipaných na farmu	Znížené riziko prenosu ochorení ošipaných na farmu

3. Zdôvodnenie návrhu optimálneho variantu

Pri posúdení očakávaných vplyvov sme vychádzali z analýzy súčasných poznatkov o území a z identifikovania stretov záujmov v území, ako aj z najvýznamnejších identifikovaných vplyvov činnosti na životné prostredie. Z výsledkov posudzovania vyplýva, že predpokladaný vplyv činnosti na životné prostredie nie je významný a nepredstavuje priame ani nepriame riziko ohrozenia životného prostredia, zdravia obyvateľstva a majetku.

Pri porovnaní technologických variantov je z hľadiska ekonomického (prevádzkové náklady) a vplyvov na ovzdušie priaznivejší variant 1 – Hurikan 300.

VI. MAPOVÁ A INÁ OBRAZOVÁ DOKUMENTÁCIA

Príloha 1. Umiestnenie navrhovanej činnosti – širšie vzťahy

Príloha 2. Osadenie zariadenia v areáli farmy Domafala Jesenské na parcele č. 3228

VII. DOPLŇUJÚCE INFORMÁCIE K ZÁMERU

1. Zoznam textovej a grafickej dokumentácie, ktorá sa vypracovala pre zámer a zoznam hlavných použitých materiálov.

- Atlas krajiny SR. MŽP SR, 2002
- Mazúr, Lukniš, a kol.: Atlas SSR. SAV, Bratislava, 1980
- SHMÚ: Hydrologická ročenka 2020: Povrchové vody..
- Národné centrum zdravotníckych informácií: Zdravotnícka ročenka Slovenskej republiky 2015, Bratislava, 2017.
- SHMÚ: Správa o kvalite ovzdušia a podiele jednotlivých zdrojov na jeho znečisťovaní v Slovenskej republike v roku 2019. Bratislava, 2020.
- EKOCONSULT – enviro, a.s.: Zámer, Rekonštrukcia VKK na chov ošípaných – farma Ipeľský Sokolec, 2014
- EKOCONSULT – enviro, a.s.: Správa o hodnotení, Rekonštrukcia VKK na chov ošípaných – farma Ipeľský Sokolec, 2015
- EKOCONSULT – enviro, a.s.: Rekonštrukcia nádrži na hnojovicu, Pigagro - domafala, jesenské. oznámenie o zmene navrhovanej činnosti podľa zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie
- Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Jesenské 2015 – 2024.
- www.enviro.gov.sk
- www.minzp.sk
- www.air.sk/neis
- www.sazp.sk
- www.enviroportal.sk
- www.shmu.sk
- www.statistics.sk
- www.geology.sk
- www.datacube.sk
- www.zbgis.sk

2. Zoznam vyjadrení a stanovísk vyžiadaných k navrhovanej činnosti pred vypracovaním zámeru.

V čase vypracovania tohto zámeru neboli vydané žiadne ďalšie vyjadrenia a stanoviska k navrhovanej činnosti.

3. Ďalšie doplňujúce informácie o doterajšom postupe prípravy navrhovanej činnosti a posudzovaní jej predpokladaných vplyvov na životné prostredie.

Príprava navrhovanej činnosti je v súčasnosti v štádiu spracovania dokumentácie pre vydanie stavebného povolenia v zmysle zákona č. 50/1976 Zb. (stavebný zákon).

Pokiaľ sa v procese zisťovacieho konania nevyskytnú nové skutočnosti a stanoviská dotknutých orgánov nebudú požadovať posúdenie očakávaných vplyvov v správe o hodnotení, navrhujeme proces posudzovania ukončiť predloženým zámerom.

VIII. MIESTO A DÁTUM VYPRACOVANIA ZÁMERU

Banská Bystrica, Júl 2022

IX. POTVRDENIE SPRÁVNOSTI ÚDAJOV

1. Spracovatelia zámeru.

Martin Maloveský ENVIROSAN spol. s r.o.,

Richard Belický Pigagro s.r.o.

Lukáš Říha Datamars s.r.o.

2. Potvrdenie správnosti údajov podpisom (pečiatkou) spracovateľa zámeru a podpisom (pečiatkou) oprávneného zástupcu navrhovateľa.

Oprávnený zástupca spracovateľa:

Mgr. Martin Maloveský

konateľ ENVIROSAN spol. s r.o.

ENVIROSAN spol. s r.o.
Školská 2 -1-
976 13 Slovenská Ľupča

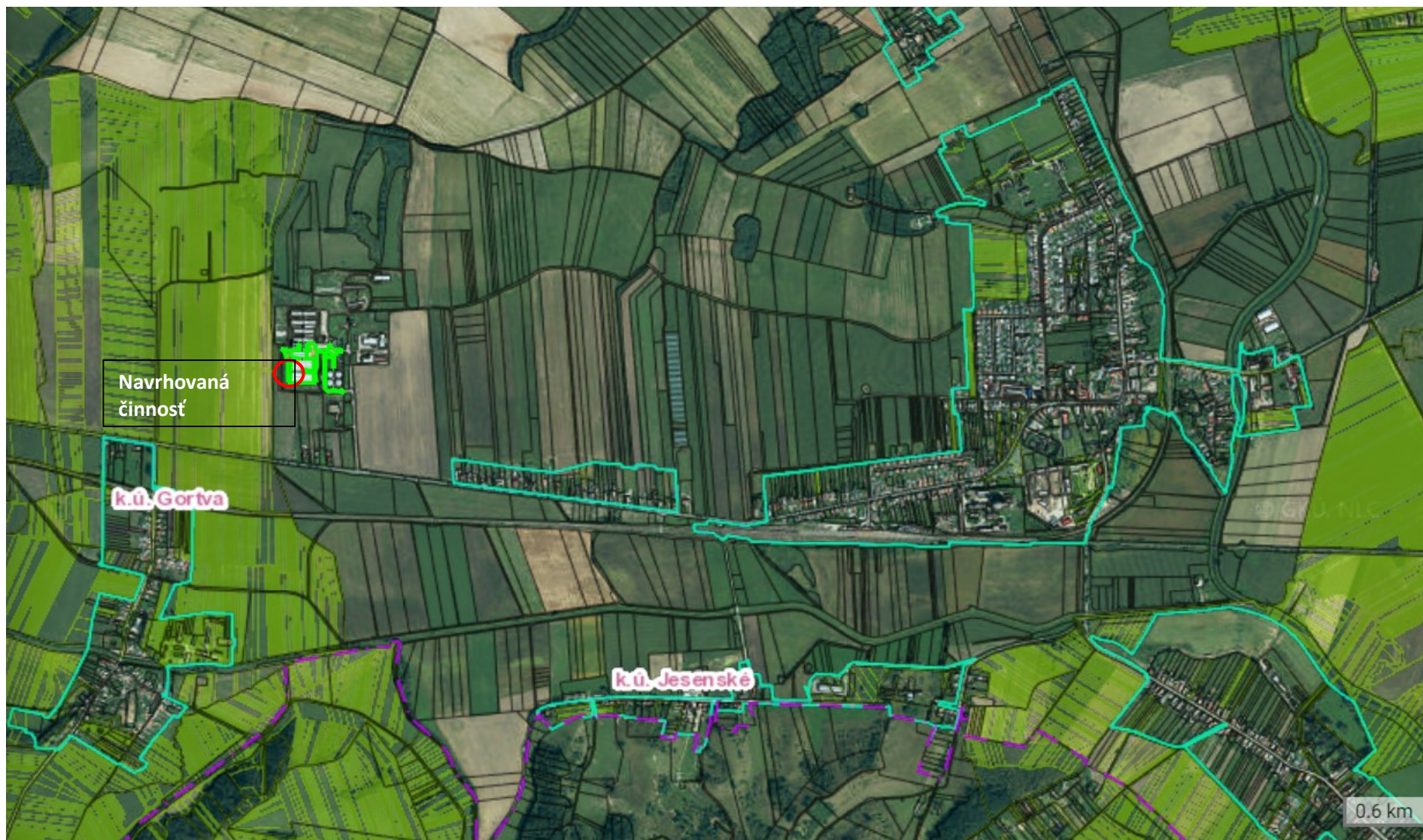
Oprávnený zástupca navrhovateľa:

Peter Munk Laursen

konateľ Agroland Ipel s.r.o.

.....

Príloha 1. Umiestnenie navrhovanej činnosti – širšie vzťahy (podklad zbgis.sk)

Príloha 2. Osadenie zariadenia v areáli farmy Domafala Jesenské na parcele č. 3228 (podklad zbgis.sk)

